

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Razočaranje

Glavna razprava o Briandovem panevropskem načrtu, ki ga je skupščina Društva narodov predložila Svetu, je končana. Kaj vse so si tam preteklega leta prijatelji miru in evropskega sporazuma obetali od letošnjega zasedanja DN? Kake krasne upe so stavili vanj — ki so danes le še lepe sanje. Od vsega pričakovanja ni ostalo v spominu drugega kakor grenkoba in žalost. Mesto mogočnega pohoda panevropskega gibanja, ki se je pripravljalo in napovedovalo, od kar je Briand vrgel v svet svojo genialno zamisel — mesto velikopotezne mirovne manifestacije, ki naj bi dosegla svojo kruno v enotni volji združene Evrope — mesto vsega tega je ostalo pri par lepih govorih, v katerih neoporečno iskrenost že danes ne moremo več verjeti: Društvo narodov pa je porodilo — miško, neko zelo skromno komisijo, ki naj nadalje »proučava« Briandov načrt. In še zanjo je šla jako trda in je bila potrjena in sprejeta samo zato, ker diplomatični kolegi niso hoteli docela blamirati Brianda in ker nečesto ustvariti videza, da niso za sporazum. — Kakor da bi bila Evropi potrebna kaka nova komisija! Kar manjka temu razvranemu kaosu, ki ga predstavlja sedanja Evropa, niso nove komisije, ampak odkrita in poštena izmenjava misli, iskrena mirovna politika, ki naj bi slonela vsaj malo na medsebojnem zaupanju in spoštovanju.

Pri tem tempu, ki ga je sedaj ubrala Panevropa, jo lahko dohitijo katastrofa predno se bo prav zavedla. To je približno tako kot 1814, ko je francoski parlament vneto debatiral o »človeških pravicah«, sovražnik je bil silil v pariška predmestja! Tudi v Zenevi je grški delegat g. Politis, ki ga imajo za najboljšega jurista pri DN, bistroumno cepil subtilne juridične nuance in končno milostno pristal na evropsko komisijo, katere glavna naloga bo, da ničesar ne stori. Še tisto uro je pa izid nemških volitev pokazal, da Evropa drvi proti strašnemu vrtilincu, ki jo bo gotovo pogoltnil, ako ne pride do boljših odnošajev med narodi — in to v vsakem primeru, naj že znaga skrajni desničarski ali skrajni levičarski kurz.

Evropa trpi na tem, da ni organizirana. Seveda imajo nekateri korist radi njene needinosti. Čudovito lepo je n. pr. govoril v Zenevi angleški zunanji minister g. Henderson. Razpravljal je o razorožitvi Evrope in h koncu govora mu je zbornica delegatov še bolj ploskala kot Briand. Toda baš on je rabil v svojem govoru krilatico: no new institutions! Nobenih novih organizacij, Društvo narodov nam zadostuje! Od japonskega do kanadskega delegata, vse je bilo navdušeno, vse je soglašalo. A Henderson je vedel, kaj govori. V Društvu narodov se Panevropa ne bo nikdar rodila, kljub lepim izjavam delegatov imajo izvenevropske države preveč interesa na tem, da Evropa ni enotna, ampak da je kar mogoče needinost. Tudi Angliji ni pri srcu Panevropa. V panevropsko zvezo ne gre, to je že ponovno poudarila. Velika Britanija je s svojimi dominijoni in kolonijami gospodarski in politični svet zase. Razkosana Evropa je hvaležno torišče anglo-saškega kapitala. Združena Evropa bi bila preveč samostojna! —

In vendar so se Hendersonove krilalice: no new institutions! oklenili tudi mnogi evropski delegati, vsi, ki niso iskreni pristaši Panevrope. Kaj je na tem, tega nihče noče imenovati s pravim imenom. A ni nič drugega, kot medsebojno nezaupanje in zavist. Nobeden ne bi rad veljal za nasprotnika sporazuma. Zato tako izmikajoči in previdni odgovori na Briandovo spomenico celo od strani tistih držav, za katere se je vedelo, da niso za Panevropo, kakor Italije in Nemčije, ki sta po svojem časopisju itak dali razumeti, da bi v Panevropi brez Anglije in Rusije bila v premoči Francija, česar ne preneseta. — Nazadnje je bolje, da se ničesar ne stori, ako bi se imel ustvariti le videz. Kajti Panevropa, ki bi ne bila zgrajena na iskrenem sporazumu, bi bila papirnata stavba, brez vsake praktične vrednosti. Porušil bi jo prvi vihar.

Briandov položaj je tragičen. Ali bo opustil svoj načrt? »Journal de Geneve« ga že slika v podobi Abrahama, ki žrtvuje sina Izaka. — Hvala Bogu, tako daleč menda ne pojde. Panevropi se rojstni čas še ni približal. Generacija, ki je danes politično vodilna, je še ni v dušah domela. Tagore jo je klasično karakteriziral: rod, ki je ostareel in je utrujen; naveličan vsega, kar je ustvaril in nezmožen, poroditi kaj novega, boljšega. — Kljub temu se bodo Evropejci morali najti, morali. Ker drugače poginejo. Vsak mora uvideti: na ruševinah sedanje Evrope ne bi triumfirali ne nacionalizem ne komunizem — ampak smrt. Ker pa se vsak živ organizem brani, se bo branila tudi Evropa. Njena moč in njeno upanje leži v novem rodu, v mladini, šele ona bo iz sebe dala — evropskega človeka.

Fuzija kapitala

Belgrad, 19. sept. z. V kratkem se bosta združili brodska tovarna vagonov in tovarna »Sardit« v Smederevu. Francosko podjetje »Commerce d'Industrie« vodi razgovore z angleškimi industrijalci v Trilšču. To podjetje prevzamejo Francozi v svoje roke, ker nameravajo Angleži prodati svoje delnice.

Italijansko-francoska pogajanja

Izid nemških volitev približuje Francijo Italiji

Zeneva, 19. sept. as. Kaker doznava vaš dopisnik iz zanesljivega vira, se marljivo nadaljuje pogajanja med francosko in italijansko delegacijo, katerih se za Francijo udeležuje Massigli, za Italijo pa Rosso z večjim številom mornariških strokovnjakov. Kakor se čuje, gre pri tem za toto formulo o brodovni pariteti, ki jo zahteva Italija in ki naj se doseže potom primerjalnega obračunavanja različnih ladijskih kategorij, kar je Francija doslej odklanjala. Domneva se, da »sedaj ni izključeno, da bi prišlo do sporazuma, dasi ni verjetno, da bi se pogajanja dokončala že v času zasedanja Društva narodov v Zenevi. Vsekakor pa upajo na obeh straneh, da bo prišlo do ugodnega zaključka vsaj do konca oktobra t. j. do začetka razorožitvene komisije Društva narodov, ki se začne 3. novembra.

Kaj so nemške volitve pokvarile

Zeneva, 19. sept. d. Z izidom nemških volitev je angleška delavska vlada zadobila »slabo«

Angleški diplomati so šli v Zenevo na zasedanje ND s trdno voljo, da izvojujejo razorožitev in prisilijo Francijo, da opusti od znanega njenega načela: najprej varnost, kar je seveda istovetno z nadaljnjim oboroževanjem. Uspeh angleške diplomacije ni bil morda nikdar tako blizu dosegljiv, ko tokrat. Znano je, kako odločnostjo in samozavestjo je govoril Henderson svoj veliki razorožitveni govor. Izid nemških volitev je pa zaenkrat zelo zavrnil razorožitvena prizadevanja. Kajti v Nemčiji so dobili ekstremisti, ki se navdušujejo za revanžno vojno, ogromno glasov in francoska diplomacija ne bo zamudila nobene prilike, da pokaže in poudari, kako edino pravilna je njena teza: najprej varnost.

Angleška delavska vlada, opirna na dobre odnošaje z Ameriko, bi mogla pred nemškimi volitvami izvajati znatno pritisk na Francijo in vso Evropo z zahtevo po razorožitvi. Sedaj ji bo to mnogo težje, zlasti, ker ima doma mnogo težkih bojev s konservativci, ki ne odobravajo popolnoma njene politike napram Franciji, ki bi si jo konservativci želeli pristranejšo. Opazilo se je že, da

je g. Henderson v Zenevi postal mnogo bolj rezerviran kot prve dni svojega prihoda.

Nemški fašisti bi radi vstajo

Berlin, 19. sept. AA. Nemški listi poročajo, da narodna socialistična stranka le s težavo držuje svoje napadalne čete. Poluradno poročilo priznava, da razpravljajo fanatični fašistični oddelki o oboroženi vstaji, poudarjajo pa obenem, da so vladne oborožene sile popolnoma kos položaju.

Tudi madžarski fašizem na pohodu

Budimpešta, 19. sept. as. Pri občinski volitvah v Budimpešti, ki bodo meseca decembra, bo prvič nastopila nova stranka, ki se po Hitlerjevem vzorcu imenuje narodno socialistična ljudska stranka. Čuje se, da bo tvorilo jedro nove stranke brambno društvo »Mocor«, ki ga je ustanovil vojni minister Gömbös.

Tajne priprave nemških fašistov

Posebna navodila udarnim četam

Berlin, 19. sept. as. »B. Z. am Mittag« poroča, da vodi državni voditelj narodno socialističnih udarnih čet stotnik Stennes vsak dan tajne instrukcije z berlinskimi okrajnimi voditelji, pri katerih se obravnavajo nastopna vprašanja: Kako boste postopali, če bo levica napravila puč? Kateri komunistični voditelji stanujejo v vašem okraju? Kako so oni oboroženi? Kako ste vi oboroženi? Kako je mogoče nasprotnika napraviti mut? Kje je orožje v vašem okraju? Kje je v sili mogoče najti regularno orožje? Kako je s policijskim orožjem in policijskimi revirji? Skrbno se pripravljajo tudi taktika v primeru alarma. Tako zbrane suliče celice imajo noč in dan telefonsko službo. V vsaki celici biva več narodnih socialistov, katere takoj lahko dosežejo iz centralnega alarmnega vodstva. Posameznim celicam pa centralna alarmna postaja ni znana. Voditelj ima najprej alarmirati štiri zaupnike, ki imajo zopet vsak do 10 do 15 telefonskih naslovov, vsak od teh pa zopet 10 do 15 nadaljnjih naslovov pristašev stranke. Na ta način je mogoče do 75% vseh aktivnih udarnih pristašev v pol ure zbrati na določenih mestih. V

posameznih okrajih se vršijo neprestane izmenjave, da se nezanesljivim pristašem, posebno pa na zunaj prikrije sistem celice. List dostavlja k temu: »Z merodajne strani se naglašajo, da odgovorna mesta te stvari zelo dobro opazujejo in jih poznajo. Kljub temu se mora javno opozarjati na to. Kappov puč 1. 1920. in Hitlerjev puč 1. 1923. bi ne bila črna, če bi bila merodajna mesta, pa tudi prenosništvo samo pravdočasno uvaževalo svarila, ki so bila dana že prej. Sedaj ni na mestu nervoznost, temveč čuječnost.«

London, 19. sept. as. Berlinski dopisniki angleških listov izražajo bojazen radi narodno socialističnega puča v Nemčiji. »Daily Mail« naglašajo v članku z nadpisom »Hitlerjevi ljudje se vadijo za ulične boje, ogromni nakupi orožja«, da se v Nemčiji uvideli škodo, predvsem ono, ki jo je utrpela Nemčija v inozemstvu. — »Daily Express« poroča, da se mnogi ljudje v Nemčiji pripravljajo, da po begnejo v inozemstvo, če bi narodni socialisti poskusili puč. Drugi listi poročajo, da je začel nemški kapital bežati v inozemstvo.

Alarmantne vesti iz Galicije

Sabotaža ukrajinskih bojnih organizacij?

Varšava, 19. sept. as. V vzhodni Galiciji se vsak dan bolj množijo sabotažni akti ukrajinskih bojnih organizacij. V Lvovu je bilo v zadnjih dneh večkrat prekinjeno električno omrežje, tako da je bilo vse mesto v temi, ker so ukrajinski agenti pokvarili mestno elektrarno. Tudi železniške proge so skoro vsak dan tu ali tam prekinjene in po deželi se vrste požari pri poljskih veleposelnstvih. Škoda po požarih je v zadnjem času dosegla več

milijonov. Kljub temu, da je policija zelo pomnožena, so morali večkrat v zadnjih dneh klicati vojaško pomoč. V južno izhodnih vojvodstvih Galicije je položaj tak, kakor da je vsak čas pričakovati gverila vojne. Vsi vodilni ukrajinski politiki so večinoma v zaporih, odkar je sejm razpuščen. (Pripomniti je treba, da te vesti širijo v prvi vrsti nemške nacionalistične agencije, da odvrnejo pozornost od početja Hitlerjevcev v Nemčiji.)

Manjšinsko vprašanje pred DN

Briand proti zahtevam manjšin

Zeneva, 19. sept. AA. Komisija za politične zadeve je načela manjšinsko vprašanje. Nemški zastopnik Koch je izrazil željo čim širše interpretacije madridskih dogovorov iz leta 1929 v korist manjšinam, ne da bi se pri tem menjali omejenji dogovori. Zameril je Društvu narodov, češ da ne posveča gotovim peticijam dovolj pozornosti. Avstrijski zastopnik je predlagal razpravo glede principijelnega vprašanja, albanski zastopnik pa ustanovitev stalne komisije za manjšine. Matildeira je odgovoril, da so madridski dogovori bili sklenjeni pred preveč kratkim časom, da bi jih mogli že zdaj menjati.

Zeneva, 19. sept. AA. Na današnji dopoldanski seji Društva Narodov je francoski minister za zunanje zadeve Briand osebno posegel v debato in

ugotovil, da so o manjšinskem vprašanju v celoti razpravljali že na seji Sveta Društva Narodov, ki je bila v Madridu. Tedaj so zastopniki glavnoinzainteresiranih držav izjavili, da so pripravljani ponovno razpravljati o tem vprašanju. Tedaj je nadalje Svet sklenil uporabiti za proučitev tega vprašanja novo metodo. Proti temu, tedaj sprejetemu načinu proučevanja se zaenkrat še ni pojavila resnejša kritika. Obratno manjšine so dobile s tem možnost in brezpogojno jamstvo, da bodo njihove pritožbe itd. pravilno proučevane. V interesu manjšin samih je, da manjšinske zahteve ne segajo predaleč, ker zaide sicer Društvo narodov zaradi suverenitete držav v delikaten položaj. Manjšinsko vprašanje naj ne bode naposled past za nevarno agitacijo.

Francija znižala proračun

Nezadovoljnost levičarskega tiska

Pariz, 19. sept. as. O priliki predložiti proračunskega predloga za leto 1931. napoveduje »Petit Parisien« za Francijo, da se bo pričela proračunska deflacija. Tardieu sam je izjavil v poluradnem komunikatu, da se je spričo skupnih prizadevanj posrečilo, zmanjšati presežek izdatkov nad dohodki na samo dve milijardi. Ta ostanek pa se je prevlel na amortizacijsko blagajno, ki je popolnoma v stanju, prevzeti brez proračunskega presežka vse plačevanje dolgov iz lastnih sredstev. V zadnjih 19 mesecih je namreč blagajna prejela nič manj kakor 17 milijard. Njena sedanja tekoča sredstva znašajo 14 milijard in so torej zadostna, da ne plačajo samo vseh obveznosti, temveč da izvršijo tudi operacije za konvertiranje, ki so določene za leto 1931. Socialistični »Populaire« pravi, da je proračun čisto razredni proračun, ker ne izpreminja nobene dosedanje davčne določbe in tudi ni olajšal prevelikih bremen malih davkoplačevalcev. Vojni minister Maginot je kljub vsem miroljubnim govorom zunanje ministra v Zenevi nenasičen. Kritika »Populaire« ni na mestu, ker novi proračun zmanjšuje trošarinski davek kakor tudi stanovanjskega. »Quotidien« izjavlja, da je

zmanjšanje izdatkov v znesku 300 milijonov francov v proračunu, ki znaša 55 milijard, smešna malenkost. V budžetu ni nobenih sredstev za hvalisani milijardni projekt za pospeševanje gospodarstva. »Information« pa piše, da je proračun v skladu z optimistično in jedrnatno politiko Tardieua. Vlada je znižala izdatke za dve milijardi 700 milijonov francov, in ne samo za 300 milijonov, ker se mora vračunati tudi znesek, ki ga finančno ministrstvo plačuje v amortizacijsko blagajno, ki pa bo vsled ugodnega stanja tega fonda v bodočem proračunu upadel. Na borzi so s proračunom zadovoljni.

Levičarski tisk kritizira Tardieujev proračun zgolj iz notranjepolitičnih razlogov.

Jugoslovansko-bolgarska obmejna komisija

Belgrad, 19. sept. z. Delo jugoslovansko-bolgarske komisije, ki je trajalo nad mesec dni, je prineslo dobre rezultate. Glavna komisija se bo sestala meseca oktobra v Caribrodu, da reši nova vprašanja in da jih da v rešitev komisijam na terenu.

Šolske spremembe v Ljubljani in Mariboru

Belgrad, 19. sept. AA. Ker je nastala potreba, je minister prosvete na podstavi čl. 3 zakona o srednjih šolah podpisal odlok, ki se z njim realka v Mariboru z oddelki realne gimnazije pretvori v realno gimnazijo v ločeni oddelki realke od V. do VIII. razreda. Z istim odlokom je pretvorjena realka v Ljubljani z oddelki realne gimnazije v I. realno gimnazijo s posebnimi oddelki čiste realke od V. do VIII. razreda.

Kateri učenci ne morejo na srednjo šolo

Belgrad, 19. sept. AA. Ministrstvo prosvete razglasi:

Učenci, ki so končali četrti razred ljudske šole z eno ali dvema slabima ocenama, se ne morejo vpisati ne na gimnazijo, kakor tudi ne na meščansko šolo. Tem učencem je izjemoma dovoljeno, da se ponovno vpišejo v četrti razred ljudske šole ako žele, da se prihodnje leto vpišejo v gimnazijo ali v meščansko šolo.

Dravogradski srez se priključi Mariboru

Ljubljana, 19. sept. AA. Ban dravske banovine g. inž. Dušan Serbec razglasi:

Gospod minister za gradbe je sporazumno z gospodom ministrom za notranje posle na osnovi § 51. zakona o banski upravi odredil, da se okraj dravogradski glede tehničnih poslov izloči iz pristojnosti tehničnega razdelka v Celju in prideli tehničnemu razdelku okraja Maribor — levi breg. Prenos poslov v zmislu prednje odredbe se ima izvršiti do 30. t. m.

Država bo nabavljala le pri domačih rudnikih

Belgrad, 19. sept. z. Kriza radi rudarskega vprašanja v naši državi je na merodajnem mestu rešena s tem, da se bo nabavljalo vse nabave za državo iz domačih rudnikov, v prvi vrsti od Trboveljske prem. družbe, ki se nahaja momentalno v največji krizi.

Važen zakon

Belgrad, 19. sept. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za gozdove in rudnike po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in razglasil zakon o brezobrestnem posojilu v gradbenem materialu dobrovoljcem, naseljencem in opantom za zidanje hiš.

Zakon o državnem pravdnistvu

Belgrad, 19. sept. z. Zakonski načrt o državnem pravdnistvu je končan in velja za celo državo in zamenja današnje zakonske naredbe in predpise. Zakon je predložen predsedniku vlade.

Spremembe v diplomaciji

Belgrad, 19. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. so na predlog ministra za zunanje zadeve v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljeni

za svetnika kraljevskega poslanstva v Parizu v 1-3 Aleksander Cincar-Marković, svetnik kraljevskega poslanstva v Rimu, za načelnika glavnega arhiva v ministrstvu v 1-2 Rajko Vintrovič, direktor pravnega oddelka v ministrstvu, za načelnika pravn. odd. v 1-3 Danilo Danič, svet. min., za svet. kraljev. poslanstva na Dunaju v 1-3 dr. Vojislav Jovanović, glavni arhivar ministrstva, za tajnika ministrstva v 1-5 Sava Spasojevič, konzul v Brazilji, za konzula kralj. konzulata v Brazilji Anton Novčan, dr. prava, za tajnika poslanstva na Dunaju, v 1-5 dr. Stanko Erhartić, tajnik ministrstva, za tajnika ministrstva v 1-6 Pavle Gjorgjevič, tajnik poslanstva v Londonu, za tajnika ministrstva v 1-6 Teofil Gjurovič, vicekonzul na Reki.

Novi člani VZS

Belgrad, 19. sept. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister za zunanje zadeve je imenoval te-le člane vrhovnega zakonodavnega sveta: Ivana Pucija, ministra v p. iz Vel. Lašč, Zivančevića Mihajla, odvetnika v Belgradu, dr. Drago Marušića, odvetnika v Ljubljani.

Zarota proti bolgarski vladi

Intrige bolgarskega tiska proti Jugoslaviji

Bolgarska »Politika« obširno razpravlja o najnovejši aferi, ki je nastala te dni v Bolgariji. Nesrečna Bolgarija menda res ne more priti iz samih afer, zakaj sedanji režim v Bolgariji še vedno ni dovolj odločen, da bi končno pomedel z makedonskimi, ki neprestano ogrožajo notranji mir Bolgarije.

Zadnja afera v Bolgariji pa je za Jugoslavijo tem bolj važna, zakaj z njo je bila na nizkoten način obrekovana in po vsem svetu oblatena naša država. Ni še dolgo tega, odkar je bil aretiran v Bolgariji polkovnik Marinopoljski, poveljnik 7. brigadnega obmejnega oddelka. Z njim vred pa so bili aretirani tudi poročnik Aleksijev, Konstantin Nikov, načelnik oddelka sofijske policije in mnogi drugi odlični bolgarski častniki. O teh, za Sofijo seveda senzacionalnih aretacijah, še vedno vlada v Bolgariji najživahnjša diskusija. V delu sofijskih političnih in diplomatskih krogov pa še menda ni mogoče točno znano, kakšen naj bi bil razlog tem aretacijam. Poseben vtis je napravilo v Bolgariji dejstvo, da je aretirani polkovnik Marinopoljski eden protežev bivšega bolgarskega zunanjega ministra Vikova, sedanjega poslanika v Rimu in ožji sorodnik sedanjega vojnega ministra Bakardžijeva. Marinopoljski sam je dne 29. avgusta izvršil samomor, kar je še bolj povečalo senzacionalni značaj stanje afe.

Bolgarsko časopisje, že izkušeno v nizkotnih gonjah proti sosednim državam, je takoj začelo razglasiti, da je pravi vzrok tem aretacijam špijonaža

aretiranih. Za koga naj bi aretiranci vohunili, pa bolgarsko časopisje sprva niti samo ni vedelo odgovora. Najprej je pričelo sumiti Romunijo, čes, da je ta država iskala pri bolgarskih častnikih zaupne vojaške podatke. Nato so se soglasno vsi napadi bolgarskega časopisja usmerili na Grčijo. Ze dobra dva tedna pa bolgarsko časopisje s silo vleče v to afero tudi Jugoslavijo. En del bolgarskega časopisja čita Jugoslavijo, da si je preskrbovala od bolgarskih častnikov zaupne vojaške podatke, drugi del bolgarskega časopisja pa trdi, da je Jugoslavija iskala pri bolgarskih častnikih informacije o skrivnostnih revolucionarnih makedonskih organizacijah.

Bolgarski časopisi s tem torej nehoti priznavajo, da ima bolgarska vojska še precej ozke slike z makedonskimi.

Ko se je bolgarsko časopisje upalo že tako daleč, je moralo seveda navesti tudi nekaj konkretnega, da ne bi njegove navedbe obvisle brez dokazov v zraku. Tukaj je izbralo bolgarsko časopisje ime uradnika pri našem poslanstvu v Sofiji Gijorgijeviča kot inspiratorja in organizatorja vse špijonske afe.

Bolgarsko časopisje bi boljše napravilo, ako bi o vsej zadevi sploh molčalo, zakaj danes vemo že natančno, zakaj je pri tej aferi šlo in kaj je bil vzrok aretacij Marinopoljskega in drugih bolgarskih častnikov. Ni šlo pri tem za jugoslovansko špijonažo v Bolgariji, kakor je divje trdilo bolgarsko časopisje in o čemer so iz Sofije preplavljali z br-

zojavkami uredništva vseh večjih svetovnih listov — ne, šlo je za zaroto aretirancev proti bolgarski vladi in sploh proti bolgarskim politikom. Da je bolgarsko časopisje povdarilo vohunski značaj te afe, je seveda vzrok v tem, ker bi rado zabrisalo njen resnični zarotniški značaj. Temu časopisju ne gre za Bolgarijo in ureditev njenih notranjih razmer, ne gre mu samo zato, da na kateri koli način oblati Jugoslavijo. Pri tem je imel še nemalo vloge tudi tih račun, da bo blatenje Jugoslavije pred svetom pripomoglo zavoženju zunanji politiki Bolgarije do zaželjenega ugleda. Bolgarsko časopisje je hotelo s tem uničiti »bajkor«, da je Jugoslavija instrument miru na Balkanu in dokazati, da je prav nasprotno, namreč instrument intrige.

Javna tajnost je danes v Sofiji, da je ta obtožba, o kateri je bila obveščena evropska javnost in ki dolži krivce špijonaže z Jugoslavijo, domljena in skovana med člani makedonskimi, bolgarskega časopisja zvoženju zunanji politiki Bolgarije. Ta dogovor je inspiriral tudi bolgarskega dopisnika grških listov Antonova. Ni čuda, da je del grškega časopisja o tej aferi popolnoma napačno počen.

Na to nizkotno gonjo zre Jugoslavija lahko z mirom. Najnovejša afera v Bolgariji je razkrinkana; če svet morda danes ne ve za pravo stanje stvari, jutri bo zvedel prav gotovo. Pa tudi Bolgarija bo morala enkrat spoznati, da z naloževanjem naše države sebi prav nič ne koristi, temveč, da bi ji mnogo bolj koristil miroljubni duh solidarnosti balkanskih narodov.

Mednarodni kongres duševnih delavcev

London 15. sept. 1930.

Danes se je otvoril v Londonu letošnji Mednarodni kongres duševnih delavcev. K otvoritveni seji je prišel westminsterski (londonski) župan Bennett v svoji lepi modri, zlatih našljev polni, srednjeveški uniformi v belih rokavicah, ki je spregovoril pozdravne besede in želel uspeha kongresu. Predsednik kongresa poslanec angleške delavske stranke inž. Lathan je govoril o težnjah angleških duševnih delavcev in o njihovi zvezi s parlamentom. Za Francijo je govoril vedno nemirni, živahni pisatelj Coolus, za nizozemsko predsednik nizozemskih duševnih delavcev inž. Bakker, za češko pisatelj dr. Sibilik, za Jugoslavijo podpredsednik kongresa prof. dr. Slavič in publicistinja A. Christie, Finsko je predstavljal g. Lundström, Avstrijo dr. M. Fuchs, Nemčijo prof. Marcus, Za Mednarodni urad dela je govoril njegov zastopnik Anglež Eastman.

Pri poročilu o delovanju Mednarodne zveze duševnih delavcev je omenjal njen generalni tajnik pariški odvetnik Gallie, da ne more dobiti zveze z duševnimi delavci v Rumuniji in da se v zadnjem času tudi bolgarska zveza ne udeležuje pri vzajemnem delu. Pri debati je največ časa zavzel vprašanje češkega delegata prof. Veitza, kako stališče naj zavzema pri uradniškem vprašanju. Mednarodni urad dela v Zenevi je namreč ustanovil proti volji Zveze komisijo za uradnike, v katero so posamezne države poslate svoje člane. Pri Čehih se je zgodilo, da je bil od vlade poslan uradnik, ki ni član češke Zveze duševnih delavcev. Sklenilo se je, da se skuša doseči nekako sodelovanje s to imenovano komisijo za uradnike pri Mednarodnem uradu dela.

Zveza priporoča dalje univerzitetne kolegije v Parizu. V Parizu imajo namreč posamezne države svoje kolegije — dijaške domove — za dijaške svojih držav. Tako je nastalo malo univerzitetno mesto v Parizu, ker so ti dijaški domovi drug od drugega na obširnem nališču za to ponajveč darovanem svetu. Jugoslavija še nima takega kolegija. Posamezne narodne zveze duševnih delavcev naj delajo v svoji domovini na to, da se ustanovi za njo tak univerzitetni kolegij v Parizu.

Seja gradbenikov v Zagrebu

Zagreb, 19. sept. p. Danes ob devetih se je začela seja mednarodne delegacije gradbenikov, ki se je vršila v dvorani »Obrtnega Zborca« na Mažuraničevem trgu. Predsednik je pozdravil prisotne in razdelil delo na sekcije. Ob 6 zvečer pa se je vršila čajanka na čast delegatom, katero je priredil dr. Skulji, v gledališču pa se je predvajal balet. Seja se jutri nadaljuje najprej v sekcijah, nato pa se vrši svečana seja v veliki dvorani TOI, v nedeľjo se vrši pet izletov v okolico.

Švicarski pevski zbor v Zagrebu

Zagreb, 19. sept. p. Danes ob 12 in pol so prispeli v Zagreb pevci švicarskega pevskega društva »Männerchor der Eisenbahner — Bern«. Na kolodvoru so jih pričakovali predstavniki železniških oblasti in druge korporacije. Goste je pozdravil švicarski konzul v Zagrebu. Izletnike vodi g. Spieliger, zvečer je bil prijateljski sestanek z našimi pevskimi društvi, jutri odpotujejo dalje v Split in po Dalmaciji.

Francoski avijoni v Zagrebu

Zagreb, 19. sept. p. Danes predpoldne ob 11.40 je prišlo v Zagreb pet francoskih avijonov, katero so naši avijatikci odpeljali iz aerodroma v mesto, kjer jim je bil prirejen svečan banket. Popoldne ob treh so startali za polet v Benetke, jutri nadaljujejo pot nazaj v Francijo. Avijoni so tipa Bleriot z dvema motorjema, ki razvijata silo 1000 PS, to so največji in najbolj dovršeni avijoni. Vsak ima posadko 6 ljudi in nosi s seboj 6 strojnih in bombe do 800 kg teže.

Belgrajske vesti

Belgrad, 19. sept. m. V Belgrad je prispel Reme Seul, predsednik francoskih bojovnikov na severozapadni fronti. Včeraj je bil g. R. Seul na izletu v Gjerdapu, danes pa je bil sprejet v avdienco pri Nj. Vel. kralju, ki je trajala 45 minut. V razgovoru se je Nj. Vel. kralj zanimal za bojovnike iz solunske fronte.

Belgrad, 19. sept. m. Za suplenta v I. 9. je imenovan na državni trgovski akademiji v Ljubljani dr. Josip Mihelak, diplomiran pravnik ljubljanske univerze.

Belgrad, 19. sept. m. Danes je zaprisegel v predsedništvu vlade novo imenovani predsednik državnega sveta dr. Ninko Perić, ki prevzame svoje posle v ponedeljek.

Belgrad, 19. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra prosvete in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je imenovan na pravni fakulteti vscučilišča v Belgradu za rednega profesorja pravne enciklopedije v I. 2. dr. Gjorgje Tasić, redni profesor pravne fakultete v Ljubljani.

Belgrad, 19. sept. z. Meseca oktobra se vrši konferenca naših in madjarskih gospodarskih krogov v Pečuhu. Na tej konferenci se bo definitivno sklepalo o ustanovitvi madjarsko-jugoslovanske agencije v Bimpešti.

Dunajska vremenska napoved. V severnih Alpah večinoma jasno in toplo, v južnih Alpah pa vedno bolj oblačno, topleje, pozneje padavine.

XIV. ZAGREBAČKI ZBOR

13.—22. IX. 1930

SPLOŠNI MEDNARODNI VELIKI VZORNI SEJEM
specijalnim sejmima

1. stavbarstvo 4. tekstil in konf. krzna
2. hotele, sobe in kuhinje 5. usnje
3. Prehranbeno industr. 6. papir
7. poljedelstvo

Razen tega se vrši tudi razstava in sejem plemenske živine

domače 13. in 14. IX., inozemske 20. in 21. IX.
Na železnih in parobrodih 50% popusta
za obiskovalce in blago (brezplačen povratek)

O italijanski politiki

Sunday Referee v Londonu od 14. septembra prinaša pod naslovom »Nevarna balkanska situacija« članek svojega diplomatskega dopisnika, v katerem pravi med drugim:

Razburjenje, ki so ga povzročili tržaški strelji, se med Slovenci in Hrvati močno čuti. Jugoslovanske oblasti se sicer trudijo, da bi preprečile vsako protitalijansko manifestacijo, toda kljub temu se čujejo klici »Doli Mussolini« in nazdravlja se francoski in avstrijski manjšini in italijanskem Tirolu.

Iz zaupljivega vira neke osebnosti, ki stoji v zvezi z mednarodno politiko, sem zvedel, da bo Italija gledala, da na diplomatski način izkoristi obstoječ položaj na škodo Jugoslavije. Inspiriran fašistični tisk je dobil nalog od rimske vlade, da vodi kampanjo, ki naj bi ščuvala javno mnenje v Italiji proti Jugoslaviji.

Na drugi strani pa je jugoslovanska manjšina objavila mednarodni apel, v katerem izjavlja, da je jugoslovanska manjšina v Italiji izpostavljena brutalnemu postopanju od strani italijanskih oblasti.

Neka nevtralna osebnost, ki je bila v Trstu za časa procesa, pa me je obvestila, da je tam sledeče stanje: Normalen trgovski promet v Trstu, ki je že nekaj let zaostajal, je sedaj takorekoč popolnoma izginil. V pristanišču ni trgovskih ladij, pač pa je tam polno italijanskih vojnih ladij, med katerimi je ena križarka, ena izvidniška ladja, osem rušilcev in dve vodni letali.

Italijansko-jugoslovanska meja je s prisotnostjo fašistične milice oživela. Postojna je preplavljena s fašistično milico. Vzdolž cele meje grade barake in v okolici Postojne so porušili vzporedno železniško progo. (Očividno radi vojaškega ojačenja.)

V gotovih krogih se je namigavalo, da bi primer avstrijsko-italijanskega sporazuma glede avstrijskih manjšin na Tirolskem mogel biti povod, da bi prišlo tudi med Jugoslavijo in Italijo do sporazuma glede lepšega postopanja napram jugoslovanski manjšini in Primorju in Istri. Toda tako stališče dokazuje popolno nepoznanje političnih dejstev. Bistvo pa je takole: Italijansko-avstrijsko zatijše (ki pa je v ostalem prineslo le malo izboljšanja avstrijskim manjšinam) je bilo Mussolinijevo delo, s pomočjo katerega je hotel vzpostaviti svojo nadmoč v Srednji Evropi, in to vse skupaj pa je le del generalnega načrta za italijansko vodstvo srednjih in jugo-vzhodnih držav.

V tem slučaju Italija ne želi izboljšanja razmerja z Jugoslavijo, ona je vedno odbijala vsak predlog za izboljšanje razmer, ki ji je bil stavljen od strani belgrajske vlade. Stvarno pa želi Italija, da se jugoslovansko-italijanski odnosi poslabšajo, s ciljem, da se na ta način okoristi na škodo svojega jadranskega sosedu.

Velikega pomena je tudi, da je bil g. Grandi pozvan iz Zeneve radi konzuliranja z ducejem. Z gotovostjo se lahko misli, da diktator pripravlja nove težkoče Evropsi.

Od osebe, ki je v tesni zvezi s tokom dogodkov v Zenevi, sem doznal, da se čuti velika nevoľja v zvezi s tem položajem. Smatra se, da zna g. Mussolini, potem ko se bodo delegati po zaključku zasedanja vrnili domov, pripraviti Evropi nova presenečenja...

Protičeške demonstracije v Gradcu

Gradec, 19. sept. AA. Nedavno tega je avstrijski državljani po imenu Mayer, rodom iz Gradca poloval po Češkem in v vlakcu žalit češkoslovansko vojsko. Praško sodišče ga je obsodilo na en mesec dni zaporu. S tem v zvezi je sredi ob 10 skupina tukajšnjih dijakov članov Heimwehra, demonstrirala pred češkoslovanskim konzulatom in češkoslovanskim Narodnim domom. Dijaki so razbili s kamnom več oken na Češkem domu. Policija je takoj intervenirala in razpršila demonstrante.

Reichswehr in rdeča vojska

Tesni odnošaji med nemško in sovjetsko armado — Nemški tehniški vodijo rusko vojno industrijo

»Daily Mail« poroča zanimive podrobnosti o udeležbi nemških častnikov pri rdeči vojski. List v glavnem izjavja: Ni nobenega dvoma, da vodijo nekdanji nemški častniki v Sovjetski Rusiji gradnjo letal in da nemški inženjerji grade vojne letarice. V tovarni za letala v Voronežu deluje šestorica nemških častnikov, ki je celo znana pod priimkom »nemška šestorica«. Prav tako vodita dva nemška častnika vsa risarska dela pri gradnji bombnih letal v tovarni blizu Moskve. V Petrogradu in Odesi je Nemcem zaupana gradnja in preizkušnja hidroplanov. V moskovskem osrednjem zrakoplovnem inštitutu je nastavljeno 12 nemških inženjerjev. Sploh izdelujejo sovjetske tovarne veliko več letal, nego jih utegne potrebovali rdeča vojska. Tako je poročal zadnji Voronilov kot namestnik vojnega komisarja, da se zgradi vsak me-

sec na Ruskem po 60 vojnih letal, od katerih prevzame takoj po 34 rdeča vojska. Toda kam gre ostalih 26 letal? Letos majnika se je poročalo, da je bilo zgrajenih v sovjetskih tovarnah 8 vodilnih zrakoplovov. Stiri je prevzela rdeča vojska in dva Oscaviohim (Sovjetska Zveza za zračno in kemično obrambo). A kje sta ostala zopet dva zrakoplova? Pod Sonjeti deluje 64 kemičnih tovarn, ki vse pripravljajo same strupene pline za slučaj vojne. — Vsaki od teh tovarn je prideljena skupina nemških kemičnih strokovnjakov. Zopet je točno znano, da je med njimi petorica nemških vojnih izvedencev, ki so imenovani v listi častnikov nemške državne brambre. Pred kratkim so otvorili v Moskvi vojni odsek kemičnega inštituta, ki je postal znanstveno središče za obrambno in napadalno tehniko. Tudi tu deluje dosti Nemcev.

Nemški vojni minister o nemški armadi

Berlin, 19. sept. as. Vojni minister Gröner je imel na manevrih velik sprejem, na katerem je govoril. Poudarjal je, da radi štedenja vršita manevre samo ena infanterijska in ena konjeniška divizija in da namesto tankov nastopajo atrate in lesenii topovi in da ne nastopajo niti težki topovi, niti letala. To je dokaz, da nemška armada ne pomeni nobene nevarnosti za sosedu. Smešna je domneva, da skuša Nemčija s pomočjo inozemskih držav razširiti svoje oboroževanje. Nemčija je razorožena in zahteva, kakor angleški zunanji minister v Zenevi, da se tudi druge države slovesno obvežejo k razorožitvi. Nemška obrambna vojska služi izven strankarske politike samo domovini in noče biti nič drugega, kakor zanesljivo orodje državne sile v rokah državnega predsednika. (Glej, kaj piše o zvezah nemške armade s sovjeti »Daily Mail«. — Op. ur.)

Millerand o izidu nemških volitev

Pariz, 19. sept. as. V Aigle v Normandiji je imel bivši predsednik francoske republike Millerand govor o izidu nemških volitev. Izjavil je: »Komaj je bila Nemčija oproščena tujih posadk v Porenju, že z brutalno odkritostjo napoveduje, da bo raztrgala versailleško mirovno pogodbo, anektirala Avstrijo, izpremenila meje na vzhodu, si vzela nazaj Slezijo in Gdanski koridor, kratko in malo, da hoče vojno. Francija pa ima samo eno pot: ojačenje državne obrambe in obnovu enotne fronte med zaveznicami. »Petit Parisien« smatra, da bo nemška vlada že v prihodnjih mesecih poskušila sprožiti pogajanja za revizijo Youngovega načrta.

Nova agrarna konferenca

Bukarešta, 19. sept. p. Rumunski listi se bavijo z razgovori grofa Bethlena z državniiki Male antante o ustvaritvi podonavskega agrarnega bloka. Rumunski listi poročajo, da se bo vršila v oktobru v Bukarešti nova konferenca kot nadaljevanje varšavske konference, na kateri bodo sodelovale vse evropske agrarne države.

Izredno zasedanje avstrijskega parlamenta

Dunaj, 19. sept. AA. Korbir poroča, da se bo avstrijski parlament sestel 25. septembra na izredno zasedanje.

Chicago, 19. sept. AA. Costes in Bellonte sta bila sprejeta v Chicago z velikimi častmi. Odlad bosta nadaljevala svoj prijateljski polt po Združenih državah.

Atene, 19. sept. as. Pri lakopavanju v rušini Herajji so v arkadiji odkopali temelje velikega templja, ki je bil posvečen Dioniziju ali Panu.

Pariz, 19. sept. AA. Haver poroča, da angleški prestonadni listi dosegajo nakupno v Parizu.

Nemščina na mariborski gimnaziji

Belgrad, 19. sept. Z ozirom na vesti nekih inozemskih listov, da je bil na mariborski gimnaziji ukinjen nemški jezik kot učni predmet v I. in II. razredu, se ugotavlja na merodajnem mestu to-le:

Po novem učnem načrtu, ki velja od letošnjega šolskega leta za vse državo, je uveden nemški jezik kot učni predmet na vseh realnih gimnazijah, ki jih je v vsej državi 135, in čistih realkah, ki jih je vsega 4, in to od tretjega razreda dalje, dočim so doslej ta predmet predavali šele od V. razreda dalje. Zato je ravno nemški jezik baš v realnih gimnazijah, ki jih je največ v državi, nadvladal francoski jezik. V čistih klasičnih gimnazijah, ki jih je v vsej državi pet, je uveden samo en tuj jezik kot učni predmet, in sicer francščina, od I. razr. dalje, vendar pa učenci klasičnih gimnazij, ki so se v prvem razredu učili nemščine, nadaljujejo z učenjem nemščine tudi v II. razredu do VIII. razreda. Zato se ne uče francščine, medtem ko prično učenci I. razreda s francščino in nadaljujejo z učenjem tega predmeta do VIII. razreda brez učenja nemščine. Za Maribor ni bila izdana nobena posebna odredba in ni na tamanični čisti humanistični gimnaziji obstojal poseben nemški oddelek.

Proračun za l. 1931-32

Belgrad, 19. sept. z. Dela za banovinske proračune za leto 1931. in 1932. so končana in predložena finančnemu ministru. Državni proračun je v glavnih potezih končan in se bo iz banovinskega proračuna izločilo partije, ki se nanašajo na državne posle in obveze.

Iz »Službenih nov«

Belgrad, 19. sept. m. Premeščeni so na lastno prošnjo strokovni učitelji državne pušarske šole v Kranju g. Rudolf Učnik na državno strokovno obrtno šolo v Ljubljani. Ravno tako g. Spasojević Pero. Vršilec dolžnosti upravnika drž. pušarske šole v Kranju g. Janko Ravnik je premeščen v Učice, ravno tako g. Anton Čop.

Belgrad, 19. sept. m. »Službene novine« od dne 19. septembra prinašajo razpis mesta starešine okrajnega sodišča v Kozjem in po eno sodniško mesto v Kamniku, Kranju in Radovljici. Prošnje je vložiti tekom 15 dni.

Za zdravo čebelarstvo

Belgrad, 19. sept. z. Poljedelski minister je dal na razpolago bakteriološkemu zavodu v Belgradu gozd v vrednosti 120.000 Din za raziskovanje polzni na čebelah, da se te bolezni čim bolj preprečijo. Odborn je tudi kredit za pomoč odboru za raziskovanje čebelarstva v znesku 10.000 Din.

Prof. dr. France Veber 40 letnik

Praznovanje obletnice je samo dobrodošla prilika, ob kateri se spominimo in točno zavemo vrednosti in pomembnosti osebe, ki jo praznuje. S tem hoče biti rečeno, da živi ljubezen in spoštovanje do pomembnih oseb svoje trajno in neprekinjeno življenje ter da si polščeejo ta čustva ob obletnicah samo svoj spontani izraz.

Tako je tudi ob štiridesetletnici dr. Franceta Vebera, ordinarija za filozofijo na ljubljanski univerzi. Ta silno produktivni kulturni delavec, ki je začel pri nas Slovencih novo ero znanstvene filozofije, praznuje danes svoj štirideseti rojstni dan. Ob tej priliki hočemo samo na kratko pokazati plodovitost njegovega dela, njegove uspehe in njegovo pomembnost. Ob enem pa naj bo ta spomin skromen izraz za ono pristno doživeto čustvo hvalečnosti, spoštovanja in občudovanja, ki je prevzelo dušo vsakogar, ki se je poglubil v njegove vedno samonikle in globoko zamišljene razprave ter knjige ali ki je poslušal njegovo prepričanja in znanstvene vneome polno besedo pri akademskih predavanjih ali pa tudi pri predavanjih v radiu, oziroma pri različnih kulturnih društvih.

Vsak slovenski kulturni človek je brez oziroma na svojo kulturno, svetovno-nazorno in znanstveno filozofsko smer vedno občudoval Veberovo duševno veličino in silo, bogastvo njegovih domislekov, logičnost njegovih izjav in le njemu lastno podrobnost znanstvene utemeljitve; obenem s tem smo občudovali tudi njegovo avtoritativnost in iz njega izvirajočo sposobnost kontinuitetnega notranjega razvoja.

France Veber se je rodil 20. sept. 1890 v Gornji Radgoni, kjer je dovršil tudi osnovno šolo. Po končani srednji šoli v Mariboru je vstopil najprej v tamkajšnje bogoslovje; po poldrugem letu pa je izstopil in odšel k Meinongu v Gradec. Tu šele je bilo zadostno njegovi duševni usmerjenosti k specifično filozofskemu problemu in kaj kmalu je bilo videti, da se je posvetil Veber ob Meinongovem vodstvu zgolj znanstvenemu delu. Leta 1916 je doktoriral in je ob tej priliki izdelal disertacijo, ki je edinovrstna v dosedanjih širokovni literaturi; graška filozofska fakulteta ji je prisodila Wartingerjevo darilo. Kot zaveden Jugoslovjan je prišel ob prelomu v domovino, habilitiral se je v Zagrebu, nato pa je prevzel na novoustanovljeni univerzi v Ljubljani mesto za filozofijo in postal vodja filozofskega seminarja. Akademski mladini je od tedaj nenadkriljiv učitelj.

Poleg sijajnih akademskih predavanj izkazuje njegovo znanstveno produktivnost sledeča dela: Uvod v filozofijo (1921), Sistem filozofije (1921), vedoslovna študija Znanost in vera (1922), Problemi sodobne filozofije (1923), Etnika (1923), Analitična psihologija (1924), Očrt psihologije (1924), Estetika (1925), Idejni temelji slovenskega agrarizma (1927) in Filozofija (1930). Izdal je torej ob desetletnici univerze — deseterico svojih knjig. Poleg tega pa je tudi sodeloval pri različnih revijah, napisal je obsežne razprave, n. pr. za Ljubljanski Zvon, Njivo, Naše Zapiske, Pedagoški letopis, Časopis za jezik, književnost in zgodovino, Česko Mysl, Razprave znanstvenega društva za humanistične vede itd. Navedemo le najvažnejše razprave in sicer: O bistvu lepote (LZ 1920), Bergsonova teorija smešnega (LZ 1920), Čas in prostor (Česká Mysl 1922), jezikovno teoretična spisa O fenomenologiji jezika (ČJKZ 1920) in Razmerje med besednim in stvarnim doživljanjem (ČJKZ 1920), nadalje elementarne Enačbe človeške pozornosti (RZDHV I), Problem predstavnosti produkcije (RZDHV IV), Emocionalna struktura osebnosti (LZ 1928) in O kulturi in civilizaciji (Odmevi I) ter O razmerju med lepoto, resnico in dobroto (Odmevi II). Za to obsežno in uspešno znanstveno delo ga je izbralo Znanstveno društvo za humanistične vede za svojega pravega člana.

Tako stoji profesor Veber danes med nami kot vzor dela, kot vzor produktivnega znanstvenika. In zavedamo se, da ima naša univerza v njem moža svetovne znanstvene kvalitete, ki je s svojim znanstvenim delom mnogo doprinesel k slovesu naše Almae matris.

Požar na Polici

Polica pri Višnji gori, 18. septembra. Davl okoli treh je začela goreti Kovačeva bajta v Vel. Stari vasi. Bajta je bila vsa lesena in obložena z drvmi, zato je bila takoj vsa v plamenu, ki je visoko segel pod nebo. Gasilci s Police so bili takoj na nogah, a so se takoj vrnili, ne da bi kaj posegli vmes, ker je bajta, ki je stala na samotnem kraju, bila že uničena do tal. V bajti je gostal delavec Žagar s svojo družino.

— PEGE —

odstrani tako in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Žalga
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičklasova 33. Telefon 49-99

Došla je nova pošiljka

razne kuhinjske posode v razni prvovrstni kvaliteti do največjih velikosti in po najnižjih cenah. Oglejte si bogato zalogo pri tvrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Spomenica slovenskih županov

Radi bremen po šolskem zakonu

V zadnji »Domoljubovi« *številki je objavil minister n. r. A. Sušnik veleaktualen članek, ki dokazuje z naravnost ogromnimi milijonskimi številkami, kaka bremena nalaga našim občinam sedanjí zakon o narodnih šolah.*

Kako živo režejo ta bremena v meso našega ljudstva, se je pokazalo zlasti na občnem zboru Zupanske zveze, ki se ga je udeležil tudi g. ban. Priobčujemo spomenico, ki jo je poslala ta zveza po soglasnem sklepu zborovalcev ministrstvu za prosveto ter v prepisu tudi gospodu banu in prosvetnemu oddelku kr. banske uprave v Ljubljani.

Zakon o narodnih šolah skrajno obremenjuje naše občine, ko jim nalaga dolžnost skrbeti ne le za sredstva, ki so potrebna za zgradbe novih in vzdrževanje starih šolskih poslopj, marveč tudi dolžnost, skrbeti vrh tega še za stanovanja učiteljskega osebja odnosno mu plačevati stanarino v denarju, skrbeti za kurivo ne le za učne sobe, marveč dajati drva v predpisani množini vsemu učiteljskemu osebju. Dalje morajo plačevati občine nagrade veroučiteljem za verski pouk v narodnih šolah.

To je za naše občine tako ogromno breme, da ga ne bodo zmogle. Saj so med njimi občine, ki trošijo do 70 odstot. vseh svojih proračunskih izdatkov edino le za šolstvo.

O tem za naše občine tako težavnem in jih tako skrajno obremenjujočem šolskem vprašanju smo razpravljali v »Zupanski zvezi za dravsko banovino« *organizirani legitimirani zastopniki občin, župani in drugi, zbrani na občnem zboru v Ljubljani, dne 23. julija t. l.*

V zmislu resolucij in storjenih sklepov si dovoljuje županska zveza kot po svojih oblastveno odobrenih pravihlikah poklicana čuvarica interesov naših občin predlagati in prositi:

1. Ministrstvo blagovoli odrediti, da se izvrši revizija zakona o narodnih šolah v tem pogledu,

a) da se razbremenijo občine od dajatev za stanovanje in kurivo učiteljskemu, in

b) da se razrešijo občine od dolžnosti plačevanja nagrad veroučiteljem za verski pouk v šoli, dalje:

2. da se prenesejo vsi navedeni izdatki za stanovanja odnosno za stanarino učiteljskemu in izplačevanje nagrad veroučiteljem v breme državnega proračuna, kakor je bilo to poprej.

Zbor županov je motiviral svoj predlog in sklep zlasti tudi s tem, da smatra za poniževalno, ko mora državno učiteljsko prejemati od občin stanarino, dočim je sicer plačano iz sredstev državnega proračuna. To ima ljudstvo vedno pred očmi, da si nikdar in nikoli ne protivi izvrševati zakon, pač pa prosi po svojih zastopnikih, da se zakon omili. Prav to kakor glede stanarine, velja tudi glede dajatev kuriva učiteljskemu, vse bolj pa še glede nagrad veroučiteljem-duhovnikom.

Posebno se je poudarjalo iz vrst zborovalcev županov, zbranih na občnem zboru dne 23. julija t. l., da niti učiteljsko samemu ni ljubo, ko je glede dela svojih prejemkov navezano in zavisno od občin, torej neposredno od onih davkoplačevalcev, med katerimi stalno živi.

Zupanska zveza prosi zato: Ministrstvo blagovoli uvaževati pričujočo spomenico ter ob reviziji zakona o narodnih šolah izvršiti izpremembo v tem zmislu, da se odvzamejo občinam vsa bremena za osebne dajatev učiteljskemu in veroučiteljem in da se prenesejo ti izdatki na državni proračun.

Ako pa bi bilo mogoče, tedaj pa naj bi se prenesli navedeni izdatki na banovinski proračun, ker bi se na ta način bremena tudi vse bolj pravično porazdelila na vse vrste davkoplačevalcev.

V Ljubljani, dne 3. septembra 1930.

Za odbor: v
Fran Kristan, tajnik. — Ferdinand Novak, načelnik.

Skrivnosti nekdanjega Vodmata

Stari grobovi na moščanskih njivah

Moste, 19. septembra.

Po vojni se Moste silno hitro širijo v vse smeri. Cele dolge nove ulice so nastale in še nastajajo. Hiše se zidajo kar naprej.

Na oglu Tovarniške ter Središke ulice zida zidarski mojster Jerko s Črnuč dve novi stanovanjski hiši lastnikom Karlu Petrinu in Lojzetu Bergoču. Pri kopanju temeljev so delavci našli na zanimivo odkritje: dober meter pod vrhno plastjo se vidijo v zemlji sledovi grobov, drug pri drugem. Zemlja, kjer se vidijo sledovi grobov, je mehkejša, se usipa pri kopanju, v njej pa je videti obilo raznih človeških kosti. V enem grobu je ležalo po več trupel, kar se vidi iz tega, da so delavci našli kar po tri lobanje skupaj. Večje kosti so dobro ohranjene, lobanje pa so večinoma že razpadle. Izredno dobro so pri nekaterih ohranjeni zobje.

Sodiijo, da so tu pokopavali ljudi pred slabimi 100 leti. Njiva, kjer zdaj grade omenjene hiše, je bila prej last Florjanovih iz Starega Vodmata, kjer se je časi reklo pri Spinačevih. Živi še Lavrič Micka, stara 82 let, ki se je v tej hiši rodila. Ta se spominja, da ji je pred približno 50 leti, ko je bila stara 28 let, pravil na »ohceti« *Spinačev oče, ki je tedaj šel čez 70 let, o teh grobovih na njihovi njivi.*

Casih se je v Starem Vodmatu pri dveh hišah reklo pri Spinačevih, pri »ta bogatem« *in pri »ta revnem«*. Pri prvem, to je pri »ta bogatem Spinaču« *je že ves rod izumrl in se zdaj pravi pri Hiši pri Pircu. Tam je bil doma omenjeni Spinačev oče, ki je vedel ne samo o omenjenih grobovih,***

ampak je tudi sam vozil — kakor je pravil Micki — mrliče tjakaj pokopavat. Pravil je, da je vozil mrliče kar na lojternicah, kar sam seveda. Najbrž jih je tudi pokopal sam. Odkod je pa te mrliče vozil, ji pa takrat ni povedal ali pa se Micka ne spominja več. Iz bolnišnice najbrž ne, ker je tedaj še ni bilo v tem koncu mesta. Javno pokopališče tamkaj tudi ni bilo.

Bilo bi vsekakor zanimivo dognati, odkod so se v Moste na njive dovažali mrliči, zakaj in v kolikem številu. Pri kopanju temeljev za omenjeni hiši so našli v zemlji celo vrsto prilično dobro ohranjenih grobov. Tudi prejšnja leta, ko so zidali hiše vzdolž Tovarniške ulice, so večkrat našli tamkaj na sledove starih grobov. Morda so tukaj pokopavali mrliče, ki so mrlji za kakšnimi nalezljivimi boleznimi. Saj trdi 82letna Lavrič Micka, da ji je Spinačev oče pripovedoval, da je vozil na lojternicah kar celo goro mrličev naenkrat. Nekoč mu je neko truplo zdrknilo pri prevozu z voza spredaj na oje, imel je dovolj dela, da je truplo spravil nazaj v pravo stanje. Kedaj se je pa pokopavanje teh mrtvecev vršilo, ni gotovo. Spinačev oče je pripovedoval, da je vozil pod »ta drugim« *mostom pod železnico. Ta most je tisti, pri katerem se začneja Tovarniška ulica. Seveda je najbrže pod »ta drugim« *mostom Spinačev oče hotel označiti le pot, ki je šel pred železnico vodila na njive. Ti mrliči so bili gotovo vsi iz Starega Vodmata, iz sedanjih Ljubljane, ker novega Vodmata takrat še ni bilo, ampak so tedaj bili tam le grunti vodmaških kmetov.**

dosti veljalo, kaže pa še vedno nič na boljše. Naš kontrakt nam tudi ne dovoljuje onega zaslužka, kakor ga imajo drugi delavci. Mi zaslužimo po 33 frankov na dan, to je 7335 Din, oni, kontrakta prosti, pa 50 frankov, to je 110 Din. Ostanje nam nič ne, ker damo vse za slabo hrano in stanovanje. Če bi se dalo dobiti kako prosto mesto v Sloveniji zame, bi se takoj vrnil!»

Šolski problem v Slov. Krajiní

M. Sobota, 18. sept.

Z novim šolskim zakonom so postavljene občine v Slovenski Krajiní pred velik problem, katerega rešitev ne bo ravno lahka.

Posebnost Slovenske Krajine so eno- in dvo-razredne vaške šole. Ker tu nismo imeli večjih občin, marveč je vsaka vs ob enem občina, tudi združenih, višjeorganiziranih šol ni, marveč imamo vaške šole, ki so večinoma eno-, dvo- in trirazrednice. V tem je razlika med našimi šolami in med šolami onostran Mure.

Novi šolski zakon predvideva popolne osnovne šole. S tem so naše občine postavljene pred dejstvo, da morajo postaviti veliko število novih šol, ki bodo odgovarjale predpisom zakona. Razume se, da bo to od njih zahtevalo velike materialne žrtve.

Ker v Slovenski Krajiní ni združenih občin, bo tudi združitev šol precej trd oreh. Delo se je že začelo. V nekaterih občinah so te dni bile komisije za zidanje novih šol. Ob tej priliki prosimo merodajne oblasti, da se pri določitvi šolskih okolišev, kolikor je mogoče, ozirajo na krajevne razmere, pri zidanju šol pa, da dobijo občine izdatno podporo, ker so revne in gradbenih stroškov ne bodo mogle same nositi.

Dragocena umetnina rešena ognja

Šmarje pri Jelšah, 16. sept.

Strelna v cerkvi sv. Roka. Grozovita nesreča nam je pretela 7. septembra. Kakor je »Slovenec« *že kratko poročal, je ob pol devetih zvečer udarila strelna v zapadni del strehe naše slovite božjepotne cerkve sv. Roka. Le izredno nagli in spretni pomočniki ljubih sosedov ter obeh gasilnih društev iz Šmarja in Mestinj se imamo zahvaliti, da se je preprečilo najhujše gorje. Vseled ognja močno poškodovano streho in zid so ves teden popravljali in tako sedaj dobro poravnali škodo. Kaj ko bi nas bil nevarni element spravil ob naše blagogašne zvonove in nam še celo — že misel je strah — občudovanja vredne okraske, slike in kipe uničil ter v podrtijo spremenil cerkev, ki spada pač med najlepše in najdragocenejše baroške spomenike iz 17. stoletja ter je pravi biser Slovenije in cele naše kraljevine? Strahu so vztrepotali častileci sv. Roka ob tako žalostni novici in v velikih množicah so prišli na praznik Marijinega imena gledat,*

Župan Jožef Oražem 60 letnik

Moste, 19. sept.

Moščanski župan g. Jožef Oražem je te dni v krogu svoje družine čisto na tiem praznoval svojo 60-letnico. Kot prepričan kristjan je zbral okrog sebe svojo družino in jo 18. t. m. popeljal na Brezje k M. P., da se ondi na ta jubilejni dan svojega življenja zahvali svoji Zaščitnici.

V Ribnici je bil rojen 17. sept. 1870. Kot mlad fant je bil žagar, pozneje je prišel k železnici, se naselil v Mostah, si tu ustvaril družino in po upokojitvi posvetil vse svoje sile za delo v občini.

Letošnjo pomlad ga je občinski odbor ob 20-letnici županovanja izvolil za častnega občana ter mu izročil lepo diplomu.

In res je majo občini, kjer bi se bila v teku 20 let pod županovanjem enega moža občina tako razvila. Moste so se pod županovanjem g. Jožefa Oražma! Res je, da bi se bil kraj, ki je tako blizu Ljubljane, razvijal tudi v drugih okoliščinah. Toda razvijal bi se bil počasneje in bolj neurejeno. Že samo županova lastna iniciativnost v zgradbi stanovanjskih hiš je v teku kratkih let pričarala v Mostah iz tal 108 hišic, ograjenih in obkroženih z vrtovi. Ta stran njegovega delovanja tiče sicer njega kot zasebnika. Toda občina je s tem napredovala in se dvigala. Število prebivalstva je zrastle na 8000. Tudi neprimerno večji socialni značaj je imelo to županovo delo kakor pa delo graditeljev stanovanjskih kasarn. Teh zaslug mu nihče ne sme odrekati!

Kot župan je pravočasno že pred vojno poskrbel za lepo moderno šolo, oskrbel občini vodovod, pozneje elektriko; sedaj se gradi popolna kanalizacija v Mostah, dobili smo moderen škropilni avto.

Kot človek-kristjan ni bil gluh za potrebe siromakov in revežev. Misel otroškega zavetišča je našla v njem vnelega zagovornika. On bo misel izpeljal. Načrte že izdeluje arh. T. o. m. a. ž. i. c. s tem velikim podjetjem bo združeno občinsko zavetišče za enomerno, občinska kopalnica in morda še ljudska kuhinja. — V smeri karitativnega dela je zvest prijatelj in član Vincencijeve konference v Mostah. Pa tudi novo društvo za zidavo cerkve v Mostah, ki naj postane središče dušnega pastirstva v teh od farne cerkve preoddaljenih naselbinah, lahko računa na njegovo pomoč. On se je za stvar zavzel in za kar se zavzame, tudi izpelje!

Zato je na mestu, če se ga danes spomni tudi »Slovenec« *ter mu s občinarji vred k jubileju čestita ter vošči še mnogo mnogo let plodovitega in uspešnega dela! Bog živi!*

Vlomilci na delu

Krško, 18. septembra.

V naših krajih, hvala Bogu, dosedaj ni bilo slišati o kakih posebno rafiniranih svedrovcih. V zadnjem času, ko so bile bolj temne in oblačne noči, so se na žalost res pojavili.

V soboto ponoči so se oborožili s svojim tatinskim orodjem in mislili izprazniti trgovino z usnjem g. Rumpreta v Krškem. Priplazili so se od zadaj in poskusili priti do prostora, kjer ima gosp. Rumpret shranjene izgotovljene kože. Ko so videli, da so nemoteni, so pričeli vrtati vrata v sobo. Navrtali so sicer še par lukenj okrog ključavnice, da bi vrata lahko brez vkačnega ropota odprli in prišli do plena, odnosno do kože. Pri tem delu jih pa je gotovo preplašil kak mimoido in so k sreči brez plena pobegnili v temno noč.

S tem se pa vlomilci niso zadovoljili in so v torek ponoči si izbrali drugo žrtev, kjer jim je izpadlo malo boljše, vendar pa ne tako kakor so si prvotno predstavljali. V torek ponoči so vlomili v gostilniške prostore g. Edi Krigarja, gostilničarja in mesarja v Krškem. Tukaj so vlomilci prišli od savske strani in splezali na verando. Z verande so prišli na hodnik in si dohod v gostilniške prostore naredili na ta način, da so od robov šip odstranili kit — šipe odložili in nato splazili se v gostilniške prostore. Ravno tako, kakor v soboto zvečer g. Rumpretu, so tudi tukaj začeli vrtati ključavnice pri kredenci in nato predal s silo odprli. K sreči je bilo v predalu le malo denarja in sicer 7 bankovcev po 10 Din in nekoliko drobiža. Zato so se spravili na zalogo cigaret in odnesli 100 vadar, 100 drinskih in 1000 zlate cigaret. Sava cigaret se pa sploh niso dotaknili, kar priča, da gospodje vlomilci nekaj nase drže.

Ker v sobi ni bilo drugega, so si po izvršenem delu odprli vrata, katera vodijo na glavno cesto, in s plenum pobegnili v temno noč.

Od strani orožništva je uvedena obširna in najstrožja preiskava. Dal Bog, da bi se posrečilo nevarne vlomilce čimprej spraviti na varno!

kar se je zgodilo, predvsem pa obhajati praznik zahvale za naravnost čudežno rešitev.

Pri tej priliki smo se tudi zaobljubili, da hočemo vsako leto tak hvaležni spomin obhajati v nedeljo po Marijinem rojstvu. Upamo in pričakujemo, da se bodo v znak hvalečnosti sedaj pač menda vsi premožnejši Šmarčani in po tujni raztreseni rojaki, pa tudi stoteri drugi častileci sv. Roka in prijatelji njegovih umetnin, z bogatimi pripevki spominjali poškodovane cerkve in popravila nujno potrebnih kapel proti sv. Roku! Kaj in kje bi se bilo Šmarje brez sv. Roka!

Kaj pravite?

Veliko čisto smo brali pred kratkim v časopisu o nekem samo malo manjšem faunem delu, ki da je bilo izročeno v podgredno leto. Natančno so bili navedeni vsi stroški, število delavstva, ki je bilo pri tem delu zaposleno, brali smo, koliko vagonov cementa in lesa in železa so uporabili za to veliko »javno reč«.

Vse je nam, bralcem, imponiralo (da povem po slovensko; z obdukcijam smo brali te ogromne številke).

Najbolj pa smo obdukcijali to podgredno leto. Tako dolgo so morali to »javno reč« graditi — to je res obdukcijalo vredno! Če beremo, da bodo ljubljanski »neboštine« znašali enkrat do prihodnje jeseni, tega ne obdukcijamo. Tukaj ni mogoče zgraditi obnemem osem in pet nadstropje, nato sedmo in drugo. Ampak da sedem kilometrov dolgo železniško progo građe podgredno leto in še več, to je res obdukcijalo vredno.

Mi smo namreč bogati. Nismo sicer bogati toliko v denarju, vendar pa je naše bogastvo v znanju. Ose pa je denar! Torej! Kaj zato, če Amerikanci v nekaj mesecih izvedejo in uredijo ves našel o namakanju velikih puštev v Koloradu in Idaho. Kaj zato, če Nemci v pol leta industrijsko zgradijo cel okraj na Sakseni. Jini pa manjše časi! Mi pa lepo počasi gradimo sedem kilometrov dolgo železnico in jo res zgradimo v podgredno leto — zakaj časa imamo dovolj. Naglica pa se posebno pri delu ni nikoli nič prida. Neizbrpni so namreč tudi naši časi pri nas.

Amerikanci, Francozi, Angličani, Nemci in magari Italijani — li naj le hite z delom in naj sko-pirajo z časom — nam pa se nikamor ne muči, zakaj mi hotimo res napredovati! Samo bolj počasi! Imamo namreč dovolj časa in nas ni nič strah, da bi nas drugi prehiteli.

Nikoli več ne boste uporabljali

za nego Vaše lepote kaj drugega kot le Paracelsus mlečni sapun in Paracelsus ljubljano mlečno kremo, ko jih enkrat preizkusite in se uverite, da so to res najboljši in najrazličnejši prijatelji vsake dame za njeno dnevno toaleto. Zadržite jih le pod imen. Paracelsus in odklanjajte druge produkte.

Koledar

Sobota, 20. septembra: Kvaternikova sobota. Evstahij in tovarši, mučenici.

Osebnosti

— Himen. V sredo dne 17. t. m. se je poročila na Brezjah gdi. Dragica, hčerka portugalske konzula g. Dragotina Situelja, z g. Ludovikom Majarom, bančnim uradnikom v Ljubljani.

— Končno veljavne izjemne v veterinarski službi. Promeseni so sledili živinodravnik: višji veterinar svetnik Hrabrovec iz Celja v Priboj k okrajnemu glavarstvu (sreskemu nadstevu) istotam; višji vet. svetnik Josip Stupar iz Novega mesta v Suradjevo h kralji. banški upravi; vet. svetnik Štunko Arko iz Raba v Čabur; Franjo Baš iz Prevalj v Kraljevo; dr. Viljem Jedlička iz Ptuja v Ljubljano; vsi kot okrajni živinodravnik dobitnih glavarstev; na svojih dosedanjih mestih ostane vet. svetnik Franceljnik v Gornji Radgoni in dr. Franjo Vebler v Ljubli, obo kot okr. živinodravnik odtodnih okrajev. Vet. svetnik dr. Josip Čeh je dodeljen kralji. banški upravi v Ljubljani. Na lastno prošnjo je umirovljen višji vet. svetnik Ivan Demšar, ki je dolgo let služboval kot okrajni živinodravnik v Ljubli; sedaj se je naselil v Mokronogu. Brez živinodravnika ostane sodni okraj Višnja gora, ker je bil promeseni dr. veterinar Jožef Drole kot okrajni veterinar v Caribrod ob bolgarski meji, za imenovan okraj, s katerim je živinoreja zelo razvita in ima znamenite izvozne semjane ter izvažajo tudi mnogo zaklanih prašičev in telet, je pomanjkanje živinodravnika zelo neprijetno.

Novi grobovi

— Vurberg pri Ptui. Tu je umrl ruski inženier Aleksander Petrovič Semenov-Vernstedt. V torek 16. t. m. ga je pokopal mariborski prota. Rajni je bil izvrsten strokovnjak. Napravil je na Vurbergu načrt za električno razsvetlavo. Izgotovil je vodovod za sanatorij in delno centralno kurjavo. Bodi mu lahka bratska zemlja!

N. v. m. p.l

Mala kronika

— Ljubljanski bogoslovci pridejo v semenišče t. nedeljo, 5. oktobra, popoldne. Na univerzi naj se vpišejo v času od 25. septembra do 4. oktobra dopoldne. Rok za vpisovanje se ne bo podaljšal. Pri vpisu plača vsak 30 Din v zdravstveni fond.

— Veroučiteljem lavatinske škofoje. Sporodamo, da bomo v kratkem prejeli iz književnice novo izdajo Katoliški katekizem in ga bomo takoj razposlali vsem, ki so ga dosedaj naročili. Prosimo, da tudi ostali, ki z naročili še čakajo, čimprej sporočijo, koliko izvodov novega katekizma bodo potrebovali. Pri odvzemu nad 10 kom. damo izvod zastoj. — Nove zgodbe za osnovne šole so že izšle. Slike so tiskane v večbarvnem tisku. Stanejo 36 Din. Naročila se lahko izvrše takoj ali skupno s katekizmi. — Pri Jezusni nova izdaja z besedilom po novem katekizmu, je zopet na razpolago. Cena Din 9. Na skupnem katehetskem zborovanju se je ta molitvenik določil kot šolski molitvenik. Po sporazumu s škofijskim ordinariatom v Mariboru in v Ljubljani naj naročijo gg. katehetje iz lavatinske škofoje ta molitvenik po imen Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, ki daje na vsakih 10 izvodov enega povhru. — Isto je z novo izdajo molitvenika »Večno življenje«, rdeč. obr. Din 20 in zlača obreza Din 28. Tudi ta molitvenik je že na razpolago v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

— Izpred sodišča. »Slovenski narod« je priobčil v sinočni svoji številki tendenciozno prikrojeno poročilo o prizivni razpravi, ki se je vršila včeraj pri tuk. deželnem sodišču v kazenski zadevi g. Vinka Resmana, bivšega župana v Radovljici, zoper Ivana Ažmana, župana v Lescach. Da bo javnost pravilno poučena o poteku te kazenske zadeve, ugotavljamo: Ivan Ažman je bil pri okrajnem sodišču v Radovljici s sodbjo z dne 25. februarja 1930 na zasebno tožbo g. Vinka Resmana obsojen radi razslavitve na 300 Din denarne kazni, ob nezadovoljstvu na dva dni zapora in v povračilo stroškov kazenskega postopanja. Zoper to sodbjo se je Ivan Ažman pritožil na deželno sodišče v Ljubljani, ki pa je pri včerajšnji razpravi priziv Ivana Ažmana zavrnilo kot popolnoma neosnovan in v polnem obsegu potrdilo obsodbo, ki jo je izreklo okrajno sodišče v Radovljici.

— Vojaško kupuje od kmetov oves in ječmen. Dravsko intendantsko skladišče v Ljubljani je s svojim razpisom z dne 15. t. m. št. 4064 objavilo: »Komandant drav. div. oblasti je odobril, da

se cena za komisijski odkup ovas od ljudstva poveča od Din 1.90, a za ječmen od Din 1.50 za kg. kar prosa, da se poznani kmetom producentom, njihovim organizacijam in zadrugam s tem, da svoje odvisno blago morejo takoj prodati odrejenim komisijam.

— Za spominsko ploščo Rudolfa Pečarja. Iz Kamnika. Podružnica SPD v Kamniku namerava postaviti spominsko ploščo na mestu, kjer se je v nedeljo 7. t. m. ponesrečil 19letni ljubljane Rudolfa Pečar. Tajnik podružnice g. Makso Koželj je ob priliki izleta Jugoslovanskega županskega združenja v Kamniško Bistrico nabral prvi znesek 510 Din. Prosimo vse njegove spoštene tovarše in planince, ki bi bili voljni kaj prispevati, da pošljejo oz. izroče prispevke tajništvu SPD v Kamniku (restavracija Koželj).

— Zabranežan dogn blazine in zanemarjene živine na živinske sejme. Trgovci z živino in kmetje se opozarjajo na neredno ministva za kmetstvo od 25. marca 1930, št. 17.105/111. b. Službeni list kraljeve banske uprave dravske banovine od 17. julija 1930, ki prepoveduje dogn neosnažene in blazine živine na živinske sejme. Glasom te narobe od 1. oktobra 1930 dalje neosnažena živina ne bo smela več na sejem, ampak bo že pri vstopu v mesto zavrnjena.

— Koči na Stolu. Kranjska podružnica SPD sporoča, da ostane Prešernova kočja še nadalje odprta, dočim bo Valvazorjeva kočja oskrbovana vsa zimo.

— Iredno lepo in sladko grozdje se dobi v vinogradih nad in pri Krškem. So vrste, ki čisto nič ne zaostajajo za slavnimi tritami v Smederevu in drugod. Ker se splošno traja, da vinska trgovina ni ugodna in da je starega vina še dosti neprodanega v zalozah, treba bo priv poseben misli na prodajo grozdja samega, ki ima na trgu, posebno v Ljubljani, izredno visoko ceno, da Slovenci misli, da primanjkuje blaga za nakup. V resnici pa je potrebno le organizirati trg in nakup ter spraviti v sklad cene pri producentih in trgovcih; s temimi spremeni po trgu se seveda ne doseže nidesur.

— Baritonisti in solisti. Poslušajte se albuma »Osem slovenskih narodnih pesmi«, ki ga je prav lepo za srednji glas s klavirjem priredil Zorko Prelovec in velja 30 Din. Dalje opozarjamo naše soliste na E. Adamčeve »Nočne pesmi«, ki bi jih prav tudi že skoraj v radiu slišali (saj jih menda še ni nikdo zapel) in delajo dosti naši umetni glasbi. Ti samospeli so istotako lepo prirejani za srednji glas s klavirjem in veljajo 24 Din. Obe zbirki je založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

— Ruski tečaj. Ni dežele na svetu, kjer bi se danes ne zanimali za rusko kulturo. V času svetovne vojne, posebno pa se po svetovni vojni se je zanimanje za vse, kar je ruskega, še bolj ojačilo. Najmočnejše se je izrazilo to zanimanje v umetnosti in književnosti. Posebno pa se v poslednji. Ruske pisatelje so začeli prevajati in jih prevajajo na vse jezike. In tudi ruskega jezika samega se ne uče samo ljubitelji, temveč ga tudi uvažajo v srednje šole. Posamezne države, ne samo slovanske, temveč tudi Francija, Nemčija in druge so ga že uvedle kot fakultetni predmet. To je polgoma umetno. Jezik, katerega govori 180 milijonov ljudi, ki zavzemajo teritorialno eno šestino sveta, je seveda prav tako važen faktor v gospodarskem kakor v kulturnem življenju narodov. Tudi Jugoslavija čuti potrebo učenja ruskega jezika in ga zato namerava uvesti v svoje šole. Z ozirom na vse to odvarja Ruska Matica tudi letos kakor v prejšnjih letih tečaj ruskega jezika. Tečaj se delijo v tri oddelke: prvi oddelček je določen za začetnike, drugi za naprednejše in tretji za vaje iz ruske književnosti. Mesečna ukovina znaša 20 Din. Podrobnejša pojasnila in vpisovanje vsak turek in detetke od 7 do pol 8 zvečer v knjižnici Ruske Matice, Jurčičev trg št. 3-II (pri Čevlarskem mostu).

— Šolske zvezke kupujte pri tvrdki M. Tičar, prodajajo se v prid »Jadranske strazice«.

— Nagrobne spomenike najceneje v najnovjših oblikah dobite pri kamnosečsko-kiparskem podjetju Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

— Izveržen sladki most toči »Unionska klete. Prepričajte se!

— Portugalka provostna se tobi v restavraciji HOTELA MIKLIČ po 16 Din liter.

— Pri tolstoidi, protinu in sladkosečnosti izboljša naravna »Franz-Josef«-grenčica delovanje želočca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef«-vodo sijajne uspehe. — »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Vurberg pri Ptui

Pri nas je letos dosti sadja. Herberssteinova grajsčina bo imela sama več vagonov najboljših vrst. Pa tudi posestniki bodo veliko natrgali. Eden je zadnji teden natrgal samih parizarc (kanadskih renet) čez 6000 kg. Je prav živahna kupčija. Voz za vozom gre v Maribor oziroma v Ptuj. Ker je letos sadje zelo lepo, je sklenilo domače sadjarsko društvo prirediti razstavo. Razstava se bo otvorila dne 28. septembra ob pol 11 v Zapadnijskem domu. Vabimo dalje in bližnje prijatelje sadja, da nas s svojim obiskom počastijo.

Kočevje

Novo življenje se je zopet pričelo v našem mestu. Vrnili so se s počitnic dijaki in se je z njimi uselila večja živahnost. Vrnili so se z zagorelimi obrazi ter okrepčani na duhu in telesu. Precej je tudi novincev med njimi. In tudi plahi prvotolčki se takoj spoznajo po vedenju. Letos jih je okoli 60. Izredno mnogo je to leto osmošolcev; 30 jih je. Tako močnega osmega razreda na naši gimnaziji se ni bilo. Najmanj učencev je v VI. razredu, kjer jih je le 16. Truditi se bodo morali zelo, ker veliko je poklicanih, a morda bo le malo izvoljenih.

Plačilni listki. V novi tekstilni tovarni dobivajo naši delavci plačilne listke, na katerih je zapisana le številka prejemkov in izdatkov. Številki pa, ki bi povedale, koliko ur ali dni je kdo delal in koliko je kdo plačan na uro oziroma dan, ne najdeš. Ni potemtakem čudno, da se vsled tega stalno ponavljajo nerednosti in je treba hoditi iz pisarne v pisarno, da prejme človek to, kar je kravro zaslužil. V interesu delavcev je, da se v tem oziru za nedostatek popravi. Pa tudi radi tovarne bo tako bolje.

iz društvenega življenja

Sentpeterski družabni klub v Ljubljani, ima svoj redni občni zbor dne 23. septembra 1930. ob 8. uri zvečer v Sentpeterski prosveti. Udeležba v smislu pravil za vse člane obvezna. — Odbor.

Strokovno društvo tobaknih vpokejencev in vpokejencev v Ljubljani vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v sredo, dne 24. septembra 1930, ob pol 3 popoldne v prostorih Rokodelskega doma, Komenskega ulica. —

Ljubljana

— SK Trata. Prejeli smo: Od leta 1926 dalje sem sedaj ograničen travnik TRATA prepustil revnim ljubljanskim barakarjem, da so si postavili za zidom barake. Seveda mi zato ni plačal nobeden nobenega tika. To je trajalo do začetka letošnjega leta, ko me je stalo okoli 2.000 Din, da sem svet očistil in se barakarjev znebil. Potem sem oddal cel veliki kompleks družtvu »Trata« za otroško igradbo, ki maja 1. dalje proti malenkostni mesečni najemni 200 Din. Dne 11. t. m. sem pa odpovedal. Tu so se zbirali mali otroci in tudi odrasla mladina in so tam ostajali tudi do 10 in še pozneje zvečer — brez nadzorstva in brez luči, kajti voditelj »Trate« uiso preskrbeli za potrebno luč na igradbi, in so morali Tratarji tam ostati tudi v noči brez luči. Tudi so bili ondi brez reda in brez nadzorstva, in so se zadnji čas vrgli na to, kako bi zid na župnikov vrt preplezali, so to tudi dosegli, poškodovali streho in tudi na vrhu delali škodo. Seveda, ker ni bilo nikjer nobenega nadzorstva! Dobri previdni starši so vedno bolj uvidevali, da pri »Trati« ni vse tako, kakor bi bilo želeli, in svojih otrok niso pustili več na igradbi. Tudi divjaško surovo vpitje ni spadalo v to okolico, in so se sčasne stranke pritoževale zoper tako početje. Ker so dobri starši odtegnili prej dobre otroke temu igradbi predno sem jaz to vedel, je jasno, da sem jih moral moralno podpirati. Za one pa, ki so se hoteli, ni bilo igradbe v nobeno korist, ampak v poslabšanje njihovega znanja, za to sem odpovedal, ne pa iz pohlepa po denarju. Če bi me vodil pohlep po denarju, bi bil jaz vse to početje močito prezrl, par dinarjev na mesec bi bil pa vemo dobil. Vest mi tega ni dala. Da me ne vodi samohlepaost do revne mladine in pohlep po denarju, je dokaz tudi to, da sem prepustil šentpeterskemu Prosvetnemu društvu celo dvorane v cerkveni hiši, v kateri se lahko naredi 3 sobe, za katerih vsako bi mesečno dobil najmanj 200 Din, torej za celo leto za vse 3 skupaj 7200 Din. Nadaljni dokaz je tudi to, da sem v Spodnji Hruški pri Ljubljani kjer stoji Dom prosvetnega društva Orlom in Orlicam prav do razpusta dal za njihove namene prostor popolnoma brezplačno. Kje je samohlepaost? Kje je ošabnost do revne mladine in pohlep po denarju? K najemni 200 Din na mesec za tako velik prostor pripomnim samo to, da sem imel boljšega ponudnika na razpolago, pa mu nisem hotel oddati. Radi visokosti mesečne najemnine še povdarjam, da mi je nek odličen gospod doktor rekel, da ta najemnina ni nič, da sem pa prav naredil, če sem zaradi župne mladine oddal prostor za tako nizko najemnino. — Ravatelj Mladinskega doma ni prepustil dvakrat na teden zastoj vsop »Trati«, potem, ko je ista dobila odpoved, ampak je to že precej časa poprej to pomnil, in sicer meni župniku s prošnjo, naj to »Trati« povem. To sem »Trati« tudi naznanil. Ona se tega poprej seveda ni posluževala, ampak šele sedaj, ko ni in več igradbe. Dopisnik je pa to hudo bomo zasakal in hotel svetlo pokazati, da je Mladinski dom mladini naklonjen, župnik pa ne. Torej na koncu se enkrat: vzrok odpovedi ni to, kar navaja dopisnik v svojem članku, ampak nered, ki je med mladino, in pa brezbriznost onih, ki bi morali skrbeti za njeno potrebno nadzorstvo.

Jan Petrič, župnik pri sv. Petru.

— Ljudski kino Glince. Ob 8 vefilm »V burji in viharju«.

— Clani nekdanjih srednješolskih dijaških društev »Za Korotane«, »Preporoda« in »Prešernovega kluba« se sestanejo danes ob 20 v hotelu Tivoli. Zaene z njimi se sestanejo tudi vsi, ki so pred dvajsetimi leti maturirali na l. drž. gimnaziji v Ljubljani. Tudi g. Rude Trost iz Amerike se udeleži tega sestanka. Bo tve večer se lepših mladostnih spominov in navdušenega idealizma. Zato pridite vsi!

— Ravateljstvo mestne elektrarne Ljubljane sporoča svojim konumentom, da mora v nedeljo 21. t. m. od 7 do 18 ustavititi električni tok na trolazni strani, ker preureja svoje naprave.

— Privatni učni tečaj v Delavski zbornici, Nemščina. Začetni in nadaljevalni večerni tečaj ter popoldanski za mladino so zagotovljeni. Za dopoldanske bomo že vpisovali. — Slovenščina. Zagotovljen je le tečaj za izobražence, oba nižja (začetni in nadaljevalni) imata še premalo prijav. Enako tudi slovenščina za Nemce in druge tujece.

— Za lažino in francosčino je treba še po nekaj udeležencev. Za druge jezike se sprejemajo le neobvezne prijave. Tudi za esperanto. — Književništvo se bo počelavalo, računstvo nabirj tudi. Spisje bomo združili s slovenščino v nekaj splošno izobraževalni tečaj za delavce, ki imajo le ljudsko šolo. — Vpisovanje v škalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (iz glavne veže na desno) vsak dan od 17. do 19. ter v nedeljo od 9. do 12. Poučevanje se prične deloma že prihodnji teden.

— Abonente na dobro, zdravo, zašodno in ceneno melniško hrano sprejema gostilna Rokodelski dom. Pijača ni obvezna, pivci pa lahko dobe stajerca, cvček, pivo, malinovec.

— Hospitantke na ženski obrtni šoli v Ljubljani se bodo vpisovale od torika dne 23. do petka dne 28. septembra v dopoldanskem glavnem odmoru, t. j. od 10.25 do 10.45 v sobi št. 20 v prtiližju. Hospitantje se bo pričelo dne 1. oktobra.

— Nesreča ubožice. Pred škofižo se je včeraj okrog 11 dopoldne pripetila težja nesreča. Mestna ubožica Neža Prek je šla preko te ulice in se pri tem tako nesrečno spotaknila, da si je zlomila roko. Reševalni avto je stacionir prejeljal v bolnišnico.

— Iz policijske torbe. Aretirane sta bili dve osebi: neki dolgo zasledovan mečkl zaradi manjše tatvine, dalje drugi možki zaradi suma večje tatvine. Feviljev, pri njem so namreč zaplenili štiri pare damskih čevljev in končno še neka ženska vlačunarskega poklica. Prijavljeni pa sta le še dve manjši tatvini in nekaj manjših prestopkov, kakor slučajev kaljenja nočnega miru, preboračenja policijske ure in prestopkov zoper cestno-policijski in avtomobilski red.

— Zatekla se je papira. V stanovanje magistratnega sluze Stanka Menarda za Bežbra lom št. 22, se je 18. t. m. popoldne zatekla papira neznanega lastnika. Menard hrani sedaj papigo in čaka, da se papigin lastnik zgleda.

— Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Trnkocry ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

— Bukova drva, trbeveljski premoz in koks pri tt. »Kurivo«, Dumaška 33, tel. 3434 (Balkan).

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v Škofji Loki

zopet ordinira od 21. sept. naprej

Ali si zavedaš,

da ima že malenkostni prehlad lahko resna obolenja za posledico? Telo ne more vedno sam po sebi premagati provzročitelja bolezni, ki so vstopili v telo.

Ravnaj se po tem in vzemi

pravočasno

Aspirin

tablete.

Pazi pa na to: vsak zavoij in vsaka tableta nosi Bayer-jev križ.

Maribor

— Za pravilno porazdelitev bremen nove davčine na posamezne pridobitne sloje. V detetke zvečer se je vršila na mestnem magistratu pod županovim vodstvom seja finančnega odseka, ki so se udeležili tudi predstavniki mariborskih gospodarskevinov. Župan dr. Juvan je povabil navzoce zastopnike trgovskih, obrtnih in industrijskih ter obde pridobitnih krogov, da povedo svoje mnenje k posameznim tarifnim postavkam v načrtu nove davčine na blagovni promet. V teku živahne ter izčrpane debata se je pokazalo, da so nekatere izmed tarifnih postavk previsoke, druge pa prenizke. Ob zaključku seje se je sprejel sklep, da naj trgovski gremij na podlagi složnega pristanka in dogovora vseh pridobitnih krogov predloži mestnemu magistratu do prihodnjega tedna predlog, kako bi se mogla izvršiti ob uvedbi nove davčine na blagovni promet pravilna ter pravična porazdelitev davčnih bremen na posamezne pridobitne sloje.

— Na jutrišnjem nedeljskem sporedu so sledbe priredilve: Kršćanska zveza ima izlet v Kamnico. Zbirališče pri zavodu ž. šolskih sester ob 14. — Ob pol 15 na trgu Svobode tombola Zdrženja jugosl. narodnih železnitarjev. — Jadranska straza priredi »Jadranski dan«; skavti bodo zbirali po mestu prispevke. — Gledališki igralci gostujejo v Račah; uprizore Fuldov »Ognjenik« s pričetkom ob 16. — V Framu pa bo ob 14 pred šolo tombola tamonjskega olepsevalnega društva. 15 tombol in 300 najrazličnejših dobikov.

— Smrtina kosa. V Spesovem selu 2 je umrl v starosti 21 let na posledicah neozdravljive bolezni urarski pomočnik Vilko Golob. Pogreb bo danes ob 15 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

— Radi ženika... 29 letni zasebni uradnik Vekoslav Kovarič iz Maribora je dne 10. aprila t. l. javno na oglu Stalne alicie in Glavnega trga razžalil predstojnika tukajšnje mestne policije V. Keršovana z besedami: »Driš v Mariboru 120 policajev in detektivov, ki nič ne delajo; jaz bi vse to sam naredil; dodaj le k temu še nekaj drugih žaltjev. Tudi je istega dne razžalil višjega policijskega stražnika Antona Frančeskina z besedami, ki jih tukaj ne moremo objaviti. Razen tega se Kovarič obtožuje prestopka tatvine. Kovarič je bil obsojen na 20 dni strogega zapora.

— Glasbene matice redni letni občni zbor bo v petek, dne 26. t. m. ob pol 20 v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so običajna poročila ter volitve novega odbora.

— Cirkus. Včeraj je prišel v Maribor cirkus »Titanik«; utaboril se je na prostem ob magdalen-skem parku. Predstave bodo vsaki dan.

— Živahno zanimanje se opaža v vrstah deketel za gostilničarsko gospodinjstvo šolo, ki je prva te vrste v državi in ki jo osnovala tukajšnja Zveza gostilničarskih zadrug. Doslej se je prijavilo že lepo število gojenk.

— Na ribjem trgu so se dobile včeraj sardele po 18 dinarjev, škombri po 26 dinarjev, morski raki po 32 dinarjev kg.

— Mariborski gledališki abonma. Interesenti se opozarjajo, da potebe rok za nove prijave v detetke, dne 25. t. m. Prijave se sprejemajo pri gledališki blagajni.

— Promenadni koncerti bo jutri ob enajstih v mestnem parku. Svira vojaška godba.

— Nočno lekarniško službo ima tekoči teden Kőnigova lekarna pri Mariji Pomagaj na Aleksandrovi cesti.

— Klavirski učiteljica, ki je poučevala več let v ljubljanski Mladiki in na praški višji glasbeni šoli, se priporoča. Gre na dom. Ponudbe se sprejemajo v Strossmajerjevi ulici 30-II, vrata 5.

— Za nesrečnega slepca, ki živi v velikem siromaštvu, se sprejemajo darovi v naši upravi. Koroska cesta 1 (prilifje, levo). Usmiljena srea!

— Usodepoln pozdrav. 26letni mesarski pomočnik Alojzij Čuček, uslužben pri mesarju Piršu, se je včeraj popoldne vozil iz klavnice proti mestu in je srečal v Tattenbachovi ulici mesarskega pomočnika L. L., ki se je tudi vozil na koleosu. L. L. je pozdravil svojega tovarša v šali na ta način, da ga je opizil s košem. V košu pa je bil nož, ki se je zadr Čučku v levo strano reber, radi česar se je omenjeni zrušil v nezavesti s koleosa. Poškodba je tako težka, da ga je moralo prepeljati moštvo reševalnega oddelka v bolnišnico.

— Odpri sree, odpi roke... Veliko je bede med študenti: naprošajo se usmiljena srca, ki bi bila pripravljena dati nekaterim revnim, marljivim ter v obupnem položaju se nahajajočim srednješolcem brezplačen obed ali večerjo ali pa oboje skupaj, da prijavijo svoj naslov v upravi na Koroski cesti 1 (prilifje, levo).

— Ker je dajala znake v kaznilnico. Na železniškem nasipu je stala; z rokami je matala in razne druge znake je dajala, obrnjena proti kaznilnici. Zadržali so jo in zaprli; pri zasliševanju je prišlo na dan: Fanika ima v kaznilnici fanta; samozgodravil ga je prišla, dejajoč znake z železniškega nasipa.

— Dobra hrana v javni kuhinji na Slomskovem trgu št. 6 v A-razredu popoldne in zvečer Din 8.30, v B-razredu Din 12.30, v C-razredu Din 14.30. Priglasite se!

Seja ljubljanskega magistralnega gremija

Ljubljana, 19. sept.

Danes dopoldne se je vršila seja magistralnega gremija, ki je sklepal o sledečih zadevah: Baraka ob Dunajski cesti (poleg Zadrugne zveze), last Grdadolnik Antona, se bo podrla. Pri tožba lastnika se zavrne, ker je magistrat odločen, odstraniti po mestu vse barake.

Prošnji Kovačič Kati za podelitev koncesije za oddajo mleka, kave in čaja na Miklošičevi cesti v poslopju Vzemne zavarovalnice se ugodí. — Sladoledarji v Ljubljani so prosili, da bi smeli po zimski prodajati na gatah mestih sladoleda. Prošnji se ugodí a tem, da mora vsak prodajalec imeti enako predpisano napravo. — Carmanu Ivanu iz Šiške se izda koncesija za avtobusne vožnje za Bežigradom. Carman bo vozil po Podmilškovi, Kobariški ter Staničevi ulici na Dunajsko cesto.

Uredijo se stojišča avtomobilov, in sicer: na Mestnem trgu, na Aleksandrovi in Dunajski cesti pred »Slonom«, na Miklošičevi ulici pred »Unio-« ter pred kolodvorom. Pred kolodvorom mora stalno, po dnevi in po noči, stati najmanj 8 avtomobilov, na Mestnem trgu 4 avtomobila, pred »Slonom« 20 avtomobilov, ostali pred »Unio-«. Kljub naročilu, da si morajo vsi avtomobilisti do 15. septembra nabaviti posebne taksometre, jih ljubljanski avtomobilisti še vedno nimajo. So pa menda že na poti, na carini v Mariboru. Ko pridejo v Ljubljano, jih morajo vsi avtomobilisti takoj uvesti.

Rozman Jože je postavil na Aleksandrovi cesti pred Narodnim domom kiosk brez stavbnega dovoljenja ter prosi naknadnega odobrenja. Se odkloni. — Prav tako se odkloni prošnja Alome Company, ki prosi dovoljenja za postavitev kioske pred Narodnim domom in pred opernim gledališčem. — Proti kiosku na oglu Slomškove, Kolodvorske in Pražkove ulice so se pritožili nekateri posetniki; pritožba pa se zavrne.

Prošnji Bahovec Josipa, trgovca, za postavitev bencinske črpalke na Sv. Jakoba trgu, se ugodí. Črpalka bo stala na oglu Sv. Jakoba trgu in Trubarjeve ulice. — Pri obnovi magistralnega poslopja se oddajo plesarska dela g. Bričiča, slikarska dela pa g. Hlebsu, obema kot najnižjima ponudnikoma.

5 novih enonadstropnih hiš.

Stavbna dovoljenja se izdajo: Prešeren Anici in Škerli Ivanu za zgradbo enonadstropne hiše ob Domobranski ulici. — Novak Mariji za hišno kanalizacijo ob Šmartinski cesti. — Topolovec Davorinu in Jurehu Mihaelu za hišno kanalizacijo v Gregorčičevi ulici in Soteski. — I. Knez dedičem za gradbo avtomarža na Gosposvetki cesti. — Prošnja Lajšana Ivana za nazidavo II. nadstropja nad dvoriščnim poslopjem ob Vodnikov cesti se odkloni. — Profesor Kranjc Silvo bo zgradil enonadstropno hišo v Costovi ulici, prof. Sušnik Pavel enonadstropno hišo ob Terstenjakovi ulici, Senk Ivan in Josipina enonadstropno hišo ob Peterčičevi ulici. — Prošnja Usenika Ivana za nazidavo I. nadstropja v Igriški ulici se odkloni. — Dularju Lojzu in dr. Dularju Milanu se dovoli zgradba trinadstropne hiše ob Dvorčakov ulici. — Dolinarju Jakobu se izda dovoljenje za gradbo verande in stranišča v Rožni ulici. — Zadruga »Ljudski dom« prosi dovoljenja za adaptacijo, se ugodí.

Uporabna dovoljenja se izdajo: Prelogu Karlu za trgovski lokal v Židovski ulici, Rajnarju Otmarju za hišo v Podmilškovi ulici, društvu »Trgovski dom« za hišo v Gregorčičevi ulici, Marije Svetine ustanovi (Medijotova hiša) za uporabo I. nadstropja nad dvoriščnim poslopjem na Dunajski cesti, Slovčetu Francu za gospodarsko poslopje v Količevski ulici in premestitev lope, Tomšiču Antonu za hišo v Jarnikovi ulici, Deisingerju Srečku za adaptirane trgovske lokale na Sv. Petra cesti.

Naknadno sta zaprosila za stavbno dovoljenje še dr. Metod Dolenc in dr. Gregorij Krek, ki bosta zgradila vsak po enonadstropno hišo na Mirju ob koncu Gorupove ulice.

Tržič

Francoski krožek začne s svojim rednim delovanjem zopet v začetku oktobra. Po potrebi se bodo vršili trije tečaji in sicer za začetnike, za višjo stopnjo in za konverzacijski tečaj za doseple. Vse tečaje bo vodila kot vsa leta doslej gđ. Doklerjeva, diplomirana profesorica francoščine, ki sprejema tudi vse prijave. Francoski krožek ima svoj sedež v meščanski soli. Vse prijatelje francoščine vabimo, da se vpišejo za pouk francoskega jezika. Na ta način pokažejo, da jim priateljstvo s Francozi ni samo gola beseda. Francoski krožek kot med svojimi člani tudi prijetno družabnost, katere baš v Tržiču prav pogrešamo. Tudi s tega stališča je njegovo delovanje važno in vzgojno. Prav posebej pa se opozarjamo na bogato knjižnico francoskega krožka, ki šteje z letošnjim darom francoskega zunanjega ministrstva že več kot enkrat sto zvezkov izbranih francoskih del. Knjige se izposojajo vsako učno uro. Tudi knjižnico vodi gđ. Doklerjeva, ki zasluži za svoje vzorno delovanje vso pohvalo.

Tečaj za nemščino. Na podlagi posebnega dovoljenja ministrstva prosvete priredi ravateljstvo deške in dekliške meščanske šole tudi letošnjo zimsko sezono dvodelni tečaj za priučence nemškega jezika. Poučevalo se bo v poslopju meščanske šole po enkrat na teden vsak tečaj. Prvi tečaj je namenjen začetnikom, drugi pa doseplejšim. Namen tečajev je usposobljenost za nemško govorico in za poslovne potrebe. Prihlage za tečaj sprejema ravateljstvo do 1. oktobra t. l. Natančnejši pogoji so razvidni na oglasni deski ravateljstva meščanske šole.

Murska Sobota

Novi ravnatelj Martinišca. Kat. dijaški zaved je dobil s tem šolsk. letom novega ravnatelja. Ravnateljem je bil imenovan duhovnik salezijanske družbe g. Špan, bivši prefekt na Rakovniku. Od svoje strani ga pozdravljamo in mu želimo pri težavnem delu, ki ga čaka, mnogo uspehov.

Pačanje cen pri živini. Posledice opovedi Avstrije in Poljske z ozirom na kupovanje naše goveje živine in svinj se od dne do dne bolj kažejo. Cene so zelo padle tako pri svinjah, kakor pri goveji živini. Za I. bika plačujejo do 8 Din pri kg žive teže, kar je v sedanjih kritičnih časih za ljudstvo, ki se preživlja ravno z živinorejo, velik udarec.

»Rdeča hiša«. Nova hiša Kordoševe gospe ne vzbuja pozornosti samo radi tega, ker je prva in edina dvonadstropna stavba, marveč je tudi po barvi posebnost. Z njo je Murska Sobota dobila »rdečo hišo«. Priznati se mora, da si je postavil g. Mesarič, ki jo je zidal, lep spomenik. Hiša bo v nekaj tednih dogotovljena in se bodo naselile v njo stranke.

Celje

Fantje se zbirajo! Jutri bo prijazna romarska vasica Petrovče pričla prav posebno lepe slovesnosti. Oni, ki so cvet naroda in države, nje nade in nositelji njene bodočnosti, se bodo zbrali ob oltarju Brezmadežne ter se ji poklonili kot vzoru svojega hotenja in dela. Pa se bodo dalje kot nekdanji naši pradedje zbrali na vasi in sklepali o smernicah svojega dela za Boga, narod in državo. Fantom se bodo v neizgovorjeni radosti pridružili očete in matere, da so neposredne priče plemenitosti svojega naraščanja. — Kdor se še ni odločil za pot v Petrovče, naj več ne omahuje. Kdor hoče prisostvovati manifestaciji fantovske življenjske volje in obenem fantovske srčne nežnosti, jutri naj gre z nami v Petrovče!

Za spomenik Srečka Puncerja, koroškega junaka, ki mu ga bodo odkrili ob priliki tužnega spomina na koroški plebiscit dne 12. oktobra t. l. na braslovskem pokopališču, so darovali: Celjska posojilnica 500 Din, juvelir Lečnik 250 Din, Mohorjeva družba 200 Din, Ljudska posojilnica v Celju 100 Din; po 50 Din: dr. Božič, odvetnik, Čuk Fran, trgovec, I. hrv. štedionica, dr. Kalan, odvetnik, dr. Orožen, odvetnik, dr. Pinter, odvetnik, Ljubljanska kreditna banka; po 30 Din: Ivan Adamič, vrvar, trgovec Fazarinc, Kukovec Vinko, Pačiča et Knez, trgovec I. Ravnikar, lekarnar Toničič; po 25 Din: brata Rode, odvetnik dr. Ogrizek, lekarnar Posavec; po 20 Din: ravnatelj Brglez, notar Burger, odvetnik dr. Gorican, trgovec Jagodič, trgovec Lukas, trgovec Matkovič, trgovec Pšenčnik, gostilničar Robek, drogerija »Sanitas«, trgovec Vajt, odvetnik dr. Vorišč in drogerija Vrtovec; po 10 Din: slikar Bevc, mesar Drogenik, gostilničar Fon, trgovec Golmajer, Gorican in Leskovšek, lekarnar Gradisnik, Riko Grobelnik, Davorin Grobelnik, trgovina Kramar in Mislje, trgovec Meštrov, gostilničar Perc Karol, poslovođa Pušnik Ciril, tovarnar Ropas, puškar Rutar, odvetnik dr. Stanonik, trg. Šafar, Rudolf Tkalcic in Maks Zabukovek. Vsi so iz Celja. Drugi izkaz sledi.

V Logarjevo dolino! Mestni celjski avtobus vozi do preklia ob sobotah in nedeljah popoldne iz Celja ob navadni uri do zavetišča Slov. plan. društva v Logarski dolini in se od tam vrača ob nedeljah in ponedeljkih zjutraj v Celje. Postojanke v Logarski dolini, to je Tillerjeva kočica in Piskernikovo zavetišče, so vse leto otvorene in z jedili ter piščo izvrstno založene. Baš v teh jesenskih dneh je najlepši razgled po planinah, ker je zrak čist in ni vročine. Ne zamudite ugodne prilike, da si še pred zimo vsaj nekaj dni krepite duha in telo v lepoti naše zemlje iz zavetišča v Logarski dolini je mnogo enodnevnih izletov v Savinjske planine. Vsi vršci so še brez novega snega in je dostop na iste baš sedaj najlepše mogoče.

Oskrbnik Celjske koče pod Tolstim vrhom (600 m) nam naznaja, da je krog koč in po bližnji gozdovi in vrhovih že razlit meliki čar prve jeseni. Zrak je čist, razgled na vse strani prekrasen. Dostop iz mesta je lahek in kratek, sprehod iz koč pa je v nešteti kombinacijah na razpolago. Koča je z vsem potrebnim izbornom založena. Na razpolago so vedno tudi udobna in snažna prenočišča. Celjani, ven v naravo, da spoznate najlepšo točko Vaše divne okolice!

Zagorje

Spomenik padlim vojakom, ki stoji pod cerkvijo, nudi čeden pogled in je le v kras Zagorju. Prav bi bilo, ko bi postal še v čast Zagorjanom, da so jim pri srcu svojci, ki so našli smrt daleč od domače hiše na bojnih poljanah. Toda spomenik stoji že dve leti, pa odbor denarnega vprašanja še do danes ni mogel likvidirati, ker spomenik še daleko ni plačan. To za Zagorjane ni častno. Odbor »Zveze slovenskih vojakov« v Zagorju je sklenil nekaj denarnih sredstev dobiti z uprizoritvijo pretelesne igre »Kalvarija«. Predstava se bo vršila na stadionu pri »Zadružnem domu« v Zagorju in sicer v soboto 20. sept in v nedeljo 21. sept.; oba-krat zvečer. Če že zaradi igre nimamo namena iti, pojdi vsaj zaradi podlih siromakov, da se jim za njihovo trpljenje na bojnem polju vsaj malo od- dolžiš.

Svetinje

Sedaj so pa le začeli pri nas delati novo cesto iz Ivanjkovec na staroslavne Svetinje. Zemeljska dela so se izvršila na progi 600 metrov; zaključila se bodo bržčas že letos, nakaš se bo prihodnje leto »posodrala«. Gradnja omenjene ceste bo za naše kraje največjega gospodarskega pomena in bo omogočala avtomobilsko vožnjo iz Ivanjkovec na Svetinje.

Naše dijaštvo

J. K. A. D. »Danica« v Zagrebu sporoča, da se prične vpisovanje na zagrebški univerzi dne 25. t. m. in traje do 6. oktobra. Abituriante (-inje) vabimo, da se v čim večjem številu vpišejo v naše društvo. Informacije se dode vsak dan od 12—14 v lokalu »Danice«, Frankopanska ulica 7, dvoriščna zgradba. Na veselo svidenje!

Iz službenih objav

Nova banka v Prekmurju. Na podlagi pooblastitve ministra za trgovino in industrijo je izdala banovina gg. Benku Josipu in drugom v Murski Soboti definitivno odobritev za ustanovitev delniške družbe z imenom »Kreditna banka d. d. v Murski Soboti« potrjena družbena pravila. Osnovna delniška glavnica znaša 1.500.000 Din ter je razdeljena na 3000 delnic po 500 Din nominalne, ki se glase na ime. Ta glavnica se sme s sklepom občnega zbora delničarjev zvišati do 3.000.000 Din brez predhodne odobritve državne uprave.

Razpis službe cestarja. Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora v Gor. Radgona službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestno progo od km 29.500 do km 34.500 na banovinski cesti Ormož-Ljutomer-Gornja Radgona-Cmurek.

Izpemembe v zadržnem registru. Hranilnica in posojilnica v Dražgošah, r. z. z. o. z. Izbrise se član načelstva Luznar Franc mlajši, posetnikov sin v Dražgošah št. 23.

Odvajalnih sredstev je mnogo

Zanesljivo, lahko, pravilno odvajanje pospešujejo ARTIN-dražjeje. Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebinska škaltie, ki stane 8 Din, zadostuje 4—6 krat,

Odmera zgradarine za l. 1931

Za vsako zgradbo, ki je zavezana zgradarini (davku na dohodek od zgradb), je vložiti davčno prijavo v času od 1. do 31. oktobra 1930.

Davčno prijavo je vložiti za vsaki objekt, ki je v katastru posebej popisane, če tudi ima dve hišni številki. Za več objektov se vložijo le tedaj ena sama davčna prijava, ako so vsi objekti označeni samo z eno hišno številko in so popisani skupno v enem samem katastrskem listu.

Davčne prijave je vložiti tudi za one zgradbe, ki uživajo začasno davčno proročilo.

Davčno prijavo izpolni in vložijo: 1. dejanski posestnik in če je več posestnikov, vsi skupaj; 2. za zadrage stavežina; 3. za pravne osebe vložijo davčno prijavo njihov predstavnik odnosno zastopnik, za mladoletne pa njihovi roditelji odnosno varuhi; in 4. za mase njihovi zastopniki.

Davčno prijavo vložijo lahko tudi pooblaščenec, mora pa v tem primeru prijavi priložiti pooblastilo. Prijavo je izpolniti v vseh razpredelkih po vrsti, kakor slede v obrazcu. V davčno prijavo je vsakega najemnika vpisati pod posebno tekočo številko. Zelo važno je, da se točno izpolnijo razpredelki o dohodkih, ki so za ugotovitev davčne osnove merodajni, kakor tudi podatki o številu in vrsti prostorov, ki jih izkoriščajo posamezni najemniki. Točna izpolnitve teh razpredelkov je pa tudi v interesu davčnega zavezanca samega, ker se na ta način reši nadaljnega zasišanja in izpraševanja kakor tudi eventualnih kazenskih posledic.

Davčni zavezanci morajo v davčno prijavo vpisati odnosno v davčni prijavi napovedati znesek letne kosmate najemnine, in sicer po stanju ob času objave poziva za vložitev prijave.

Pod kosmato najemnino se razumeva vsaka odškodnina, ki jo učini in daje najemnik hišnemu posestniku za uporabljen zgradbo.

Kot odškodnina za uporabljeno zgradbo se smatra: 1. najemnina v gotovini; 2. vrednost dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih najemnik iz naslova najemnine vrši, daje ali dolguje hišnemu lastniku; 3. dajatev v naravi (hrana, vzdrževanje in slično); 4. stroški in popravila, ki jih je najemnik plačal sam ali založil za predelavo odnosno popravilo zgradbe (stanovanja), če vsled tega plača sorazmerno nižjo najemnino; 5. namesto hišnega lastnika plačani davki, premije za zavarovanje itd. Vrednost odškodnin iz točk 2. in 3. je pretvoriti v denarno vrednost in jo vpisati v davčno prijavo. Hišni lastniki, ki svojo zgradbo ali njen del sami uporabljajo, odnosno odstopajo drugim brezplačno v uporabo, morajo kot kosmato najemnino prijaviti znesek, ki bi ga mogli dobiti za zgradbo ali njen del, ako bi jo, odnosno ga od- dali v najem. Na isti način je prijaviti kosmato najemnino za one zgradbe, odnosno dele zgradbe, ki v času vložitve davčne prijave niso bile od-

dane v najem, nego so stale neuporabljene.

Pri zgradbah, ki so oddane v najem (v zakup) skupno z vrhom ali zemljiščem v izmeri preko 500 m², se mora posebej napovedati najemnina, ki se plača za zgradbo, in posebej najemnina, ki se plača za vrt ali zemljišče. Prav tako se mora posebej napovedati v prijavi najemnine za opremo, orodje in pravice, združeno z zgradbo in slično. Ako odškodnina za vrt in zemljišče v površini preko 500 m², za opremo, za orodje in slično ni s pogodbo posebej ugotovljena, mora se v opombo vpisati, v kakšnem razmerju in pogojena najemnina za zgradbo in stanovanje z najemnino za vrt, zemljišče, opremo in slično in kolikšna je površina vrta in zemljišča.

Pripomni se, da se smatrajo hodniki, prehodi in vhodi v hišo kakor tudi njihovi posamezni deli za pomožne prostore ter da se mora oddajanje prostorov v hodnikih, prehodih in vzhodih v najem v davčni prijavi tudi napovedati. Pri zgrad- bah, ki se dajejo v najem (zakup) samo za čas sezone, se navede kot kosmata letna najemnina skupna najemnina, ki se je prejela za sezonsko dobo.

V opombi davčne prijave se mora vpisati, da-li ima davčni zavezanec še kakšno zgradbo in eventualno kje.

Razpredelki, v katerih se vpisuje število prostorov, se morajo na koncu vsaki posebej sesteti in prav tako razpredelki, v katerih je vpisana letna najemnina. Izpolnjeno davčno prijavo podpišejo najemniki v naznačenem razpredelku in po vrsti, kakor so navedene stanovanja (v najem dani obratni prostori). Najemnik ne sme podpisati davčne prijave prej, nego se v njo vpiše iznos najemni- ne, katero plačuje za zgradbo, stanovanje ali obrat- ne prostore. Davčna prijava se mora vložiti oseb- no ali po pošti pri oni občini ali davčni upravi, na koje teritoriju se zgradba nahaja.

Kdor ne vložijo davčne prijave v roku, dolo- čenem s tem pozivom, plača kot kazni 3% od od- merjenega osnovnega davka, in ako davčne pri- jave ne vložijo niti na pismeni poziv v nadaljnjem roku 8 dni, pa 10% osnovn. davka. Ako se v davčni prijavi v namenu, da bi se izognilo pla- čilu davka, navedejo neresnične izjave ali ako se prijavi nižja najemnina (zakupnina), odnosno ako se zataji objekt, zadenejo davčnega zavezanca po- sledice iz čl. 142 zakona o neposrednih davkih zaradi zatajbe. Ako najemnik (zakupnik) podpiše in potrdi neresnične izjave, se ga kaznuje po čl. 138 zakona o neposrednih davkih s 50 do 500 Din. Ako davčni zavezanec ne zna pisati, ali ne zna davčne prijave izpolniti, vložijo lahko pri pristojni občini ali davčni upravi ustmeno napoved na za- pisnik, vendar morajo najemniki tudi take davčne prijave podpisati. Vložitelju davčne prijave se po- trdi prejem.

206. Brod. vag. 80—94, Union 120 den., Vevče 124 den., Isis 43—50, Ragusa 397—400, Oceania 200 do 210 200, Jad. plov. 550—575, Trboveljska 392 do 394, Split 300—360.

Belgrad, 7% inv. pos. 90, agrari 55,50—56, vojna škoda 452—453, IX. 453,50, XII. 462—463 7% Bler. pos. 89,50, 7% pos. Drž. hip. banke 89,25 6% belg. obv. 77—78.

Notacije naših državnih papirjev v inozem- stvu. London: 7% Bler. pos. 85—85,50. — Newyork: 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 85—86, 7% pos. Drž. hip. banke 85—85,50.

Dunaj. Don. sav. jad. 90,10, Wiener Banki- verein 17,80, Creditanstalt 47,40, Escomptes 159,25, Union 24,40, Aussiger Chemische 175,20 Ruše 35,50, Mundus 158, Alpine 25,25, Trboveljske 48,75, Leykam 4,30, Rima Murany 83,25.

Žitni trg

V današnjem prometu z žitom pri nas ni bilo izprememb, čeprav Budimpešta že dva dni javlja prijaznejšo in čvrstejšo tendenco. Vendar se tudi pri nas pozna nekoliko izboljšanja, predvsem radi nakupov Privilegirane izvozne d. d., ki začenja ne- kaj več izvažati in poizkuša za naše blago dobiti tržišča pred vsem v zapadni Evropi. Tako je za- čela izvažati naše blago v Anglijo. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene, kakor sledi: pšenica ban. 167,50, Srbobran in Gor. Bačka 165, Sombor okolica 162,50, koruza 107,50 do 110, vse po kva- liteti in postaji.

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica beč. 80—81 kg 2% 220,50—222,50, 79—80 kg 2% 212,50—215, 78 do 79 kg 2% 202,50—205,50, koruza beč. 157,50 do 160, okrogla za mletev 185—187,50, ječmen spoml. pivov. 69—70 kg 205—207,50, oz. 66—67 kg 175,50 do 177, oves beč., bar. 195—197,50, rž beč. 72 kg 2% 157,50—160, moka 0g vag. bl. 365—370.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pše- nica 49 vagonov, ječmen 2 vagona, koruza 38 va- gonov, moka 3 vagoni, otrobi 13 vagonov. Ten- denca neizpremenjena.

Sombor. Pšenica beč. okolica Sombor 152,50 do 157,50, ostala neizpremenjena. — Moka beč. 0g. 0gg 280—290, 2. 250—260, 5. 220—230, 6. 170—180, 7. 110—120, 8. 90—95. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet 480 in pol vagona. Tendence neizpreme- njena.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Promet sred- ni. Pšenica: okt. 15,60—15,63, zaklj. 15,63—15,64; marc 17—17,04, zaklj. 17,04—17,05; maj 17,35 do 17,42, zaklj. 17,42—17,43. — Rž: okt. 9,24—9,44, zaklj. 9,39—9,40; marc 10,50—10,66, zaklj. 10,64 do 10,65. — Kuruza: sept. 14,45—14,50; maj 13,48 do 13,69, zaklj. 13,50—13,52; transit maj 12,25.

Les

Povpraševanje je za jelšve plohe 30, 40, 50, 60 mm; hrastove plohe 30, 40, 50, 60 mm, za ore- hove plohe 40—80 mm; za bordonale 8 kom. od 40—40 cm dalje, kompletacija vagona 29—29,39 cm od 6 m dalje; za 200,000 kom. pragov hrastovih norm. za ital. žel.; za deske smreka-jelka 24 ali 25 cm 8—10 cm, 20 cm; za bukove morale 220×70 ×7, 200×6, 0.50×6,50, 180×6×6, 160×5,50×5,50 cm. Ponujajo se pa borovi drogovi 7—9 m 11—14 cm deb. na tankem koncu.

Živina

Mariborski prašičji sejem 19. septembra. Pri- peljanji je bilo 470 svinj. Cene: mladi prašički 5 do 6 tednov stari po 100—125 Din, 7—9 tednov 180 do 200 Din, 3—4 mesece 280—300 Din, 5—7 me- secev 420—500 Din, 8—10 mesecev 580—680 Din, 1 leto 1000—1300 Din. 1 kg žive teže 11—13 Din. 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodanih je bilo 226 komadov.

Hmelj

Nurnberg, 19. sept. as. Danes je bilo pripe- ljanih 350 bal hmelja, prodanih je bilo 100 bal in sicer samo srednji hallertauski hmelj po ceni 50 do 75 mark. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Razpoloženje je ostalo neizpremenjeno

Vozilaške reke v Gdansk.

Iz ribiške vasi - moderna luka

Mesto Gdansk je bilo z versaillesko mirovno pogodbo proglašeno za svobodno mesto. Gdansk je bil do konca vojne važna trgovska luka Nemčije. Francija je zahtevala Gdansk izključno le za Poljsko, in naj bi bil Gdansk poljska trgovska luka ob Vzhodnem morju. Angliji pa se je temu protivila in tako je bil dosežen sporazum, naj se Gdansk proglašajo za svobodno mesto in izhodno točko takozvanega poljskega koridorja. Tako je Gdansk kot svobodno mesto pod zaščito Društva narodov dobil svojo ustavo in se začel lepo razvijati. Zato se je okoristila z Gdanskim ravno Poljska s svojo uvozno trgovino in mesto, ki šteje

več kot 400.000 prebivalcev, ki se je pred 12 leti v korist svojemu sinu odpovedal prestolu. Te dni so pisali listi, da se je nemadoma vrnil v Bolgarijo, vendar so pa uradni krogi to vest demantirali.

okoli 400.000 prebivalcev, je imelo najlepše možnosti, da se lepo razvije.

Zgodilo se je pa nekaj drugega. Mlada poljska republika, katere gospodarska politika je težila proti Vzhodnemu morju, se je odločila, da zgradi svojo lastno trgovsko luko in to ne daleč od Gdanska. Izpočetka je vse na to poljsko podjetje gledalo precej skeptično, toda Poljaki so vzeli svoje delo za resno in nedavno je trgovska zbornica v Gdansk izdala na javnost apel, v katerem predločuje žalostno bodočnost Gdanska, ki mu preti. Gdansk bo podlegel Gdyniji, tako se namreč imenuje nova poljska luka, in ni več daleč čas, ko bo Gdansk postal mrtvo mesto brez najmanjšega znaka trgovskega življenja.

Pred desetimi leti je bila Gdynija mala ribiška vas, oddaljena od Gdanskega komaj 15 kilometrov. Po mirovni pogodbi je pripadla Poljski. In od te male ribiške vasi, ki je pred desetimi leti štela le 300 prebivalcev, naj se

daj proti veliki trgovski luci Gdansk nevarnost?

Poljska republika je urodila v Gdyniji malo vojno luko (l. 1926.). In že tega leta je štela Gdynija 8000 prebivalcev! Leta 1927. je število prebivalcev naraslo na 10.000! Leta pa znaša že 30.000.

Ta kolosalni napredek nekdanjega malega ribiškega kraja nadkriljuje celo znano ameriško brzino. Iz blata in pesčene obale, ob kateri je ležala prejšnja ribiška vasica, je zrastle velika luka poljske republike, ki se vsak dan povečuje in rapidno raste. In že danes je opazen konkurent ne samo Gdansk, ampak tudi drugim lukam.

Sedaj se vse nahaja v dobi mrazilne gradnje. Poleg ribiških koč se dvigajo dvonadstropne zgradbe, poleg morskega kopališča se gradi cel kompleks vil. Centrum mesta se izpopolnjuje s štirinadstropnimi zgradbami in smujejo celo posetno industrijsko četrt. Cena stavbištem je poskočila od 2 na 100 zlotov za kvadratni meter.

Najbolj mrazilno pa je v luci. Neprestano so na delu bagerji, urejujejo se posamezna pristanišča in izven luke se gradi velik nasip, ki bo ščitil luko proti odprtemu morju. Grade tudi velika moderna dvigala in druge pristaniške naprave. V ozadju vojne luke se vidijo dimniki in jantori mlade poljske bojne mornarice.

Brzini, s katero se gradi mesto in pristanišče, odgovarja tudi razvoj trgovskega prometa. Leta 1920. se je začelo z gradnjo pristanišča in leta 1923. je že pristal v Gdyniji prvi tuj parnik. Bil je to francoski potniški parnik, ki je odpeljal poljske delavce v Francijo. Preteklega leta je znašal celokupni trgovski promet že tri milijone ton, to je za 1 milijon ton več, kakor je bil letni promet v Gdansk pred vojno. Promet v Gdyniji pa tako hitro narasča, da urejujejo sedaj luko za promet 15 milijonov ton. In ravno v tem je največja nevarnost za Gdansk.

Poljaki trdijo, da Gdynija ne bo konkurirala Gdanku in da grade Gdynijo samo radi tega, ker je luka v Gdanku postala premajhna. Trgovska zbornica v Gdanku pa trdi v svojem apelu, da luka v Gdanskem ni izkoriščena niti do polovice in da bi lahko sprejela ves promet, ki se razvija v Gdyniji. Nemci pa zopet trdijo, da hočejo Poljaki z gradnjo Gdynije samo uvrstiti svoj položaj v poljskem koridorju in ob Vzhodnem morju. Nemčijo sploh zelo skrbi velika podjetnost od mlade poljske republike, ker vidijo v tem težnjo Poljakov, da se politično in gospodarsko uvrstijo ob Vzhodnem morju.

Ženske gasilke na Angleškem pri vaji v Readingu.

Politična „prerokovanja“

Berlin ima novo senzacijo. V nemško prestolico je prišla indijska prerokinja, ki je prerokovala bodočnost nemškega naroda. Terfren Salla označuje samo sebe kot svetovalko kraljev in ministrov. V resnici je dosegla že presenetljive uspehe, ko je prerokovala bodočnost romunskemu kralju Karolu, Mussoliniju in Briandju. Karolu je prerokovala vrnitev na domači prestol, kar se je res uresničilo. Mussoliniju je prerokovala, da bo postal diktator, v čemer se tudi ni zmotila. Kar se tiče nemškega naroda, prerokuje, da bo kmalu po prvi seji parlamenta umrl neki poslanec. Mož, ki bo prišel na njegovo mesto, bo približno v dveh letih postal diktator. Vendar bo imel poleg sebe parlament, v katerem pa bodo samo tri stranke in pozneje samo dve. V decembru letošnjega leta bo nastal v Nemčiji velik razmah gospodarstva in industrije, ki bo rešil problem brezposelnosti. Spomladi naslednjega leta bo nastal puč, ki bo povzročil precejšnje žrtve. Potem pa bo konec nadlog za nemški narod. Prva vojna bo izbruhnila na Balkanu leta 1931, vendar pa ta vojna ne bo povzročila svetovne vojne. Nemčija bo na polju obrambe iznašla novo sredstvo, da si ves svet ne bo upal napasti Nemčije. V Rusiji bo v teku 15 mesecev izbruhnila velika revolucija.

Clemenceau in redovnica

Ko je bil Clemenceau prvič ministrski predsednik, je zbolel za smrt. Dasi je strupeno sovražil vse, kar je bilo katoliškega, si je za postrežnico v bolezni izbral — redovnico Teonesto.

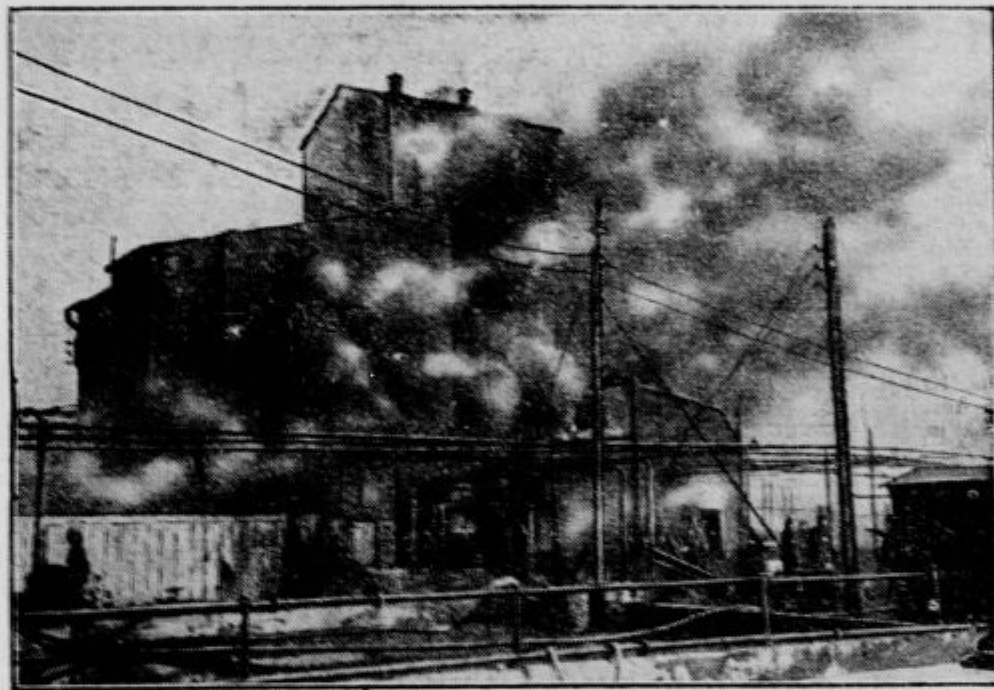
Ko je minila smrtna nevarnost, mu je iznova oživel sovražstvo. Nekega jutra reče sestri Teonesti: »Nocoj sem imel strašno sanje. Umrli ste, ne da bi se utegnili izpovedati. Vaša duša je prišla pred nebeška vrata. Pride sveti Peter in reče ves potrt: »Prav žal mi je, uboga sestra, da ne morete v nebesa, ker se niste izpovedali.« Vi ste pa rekli: »Saj se ni-

Heerka abesinskega kralja v Berlinu. 12 letna hčerka abesinskega kralja Ras Tafarija, princeznja Zahar Tafari (v sredi) je prišla v spremstvu svoje vzgojiteljice in svojih prijateljic Amsalo Herai, hčerke abesinskega zunanega ministra v Berlinu (na levi), in Yemesera, hčerke guvernerja Imu (na desni), na daljši obisk v Berlinu.

laskavo priznanje. Ob slovesu ji tiger seže pod pazduho ter gre z njo po hodniku, rekoč: »Takole, s prednica, greva midva lahko v Strasburg in še dalje gor do nebeških vrat, kjer bi sveti Peter Vam na ljubo odprl i — meni...«

Tudi v zadnji bolezni mu je stregla Teonesta. To pot je mož pač slutil, da gre h koncu in da bo redovnica pred vsem skrbela za njegovo dušo. Kdo ve, če se mu ta iskrica po božjem usmiljenju ni razplamtela v ogenj očiščevanja?

Ogromna eksplozija benzola v berlinski tovarnici. V tovarni za asfalt v Rudowu pri Berlinu je eksploziralo 10.000 litrov benzola. Eksplozija je tovarno deloma porušila in razgala. Gasilcem se je z velikim naporom posrečilo, da so rešili zalogo nadaljnjih 50.000 litrov benzola.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 20. septembra: 12 Dnevne vestil, plošče. — 13 Casovna napoved, borza, plošče. — 18 Radio-orkester. — 19 Aktualna ura: Andrejeva ekspedicijska na severni tečaj, predava prof. dr. Bohinc. — 19.50 Plošče. — 20.30 Prenos iz Beograda. — 22.30 Casovna napoved in poročila.

Nedelja, 21. septembra: 8.00 Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano. — 9.00 Kmetijska ura. — 9.30 Slavnostna akademija ob priliki 25letnice kneskoškof. gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano. — 11.00 Koncert Radio orkestra. Klavir in harmonij solo. — 12.00 Tedenski pregled. — 15.00 Nasveti za kmeta. — 15.15 Plošče. — 15.30 Humoristično štivo, pisatelj Milčinski. — 16.00 Tamburaški klub »Kolo« iz Trbovelj. — 17.00 Calderon: Skrivnost sv. maše, misterij (Ljudski oder). — 19.30 Smetana: Dve vdovi (prenos iz Prage). — 22.00 Casovna napoved in poročila, plošče.

Drugi programi:

Nedelja, 21. septembra.

Belgrad: 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 12.30 Koncert radio orkestra. 16.00 Koncert ciganskega orkestra. 17.05 Humoristični dvogovori. 17.30 Narodne pesmi s spremljanjem kitare. 19.30 »Dve vdovi«, opera. — Budapešt: 11.00 Katoliška služba božja; nato koncert vojaške godbe. 14.00 Plošče. 16.00 Ogrske arije. 17.15 Koncert ruskih balalajk. 18.44 Ogrski večer. 20.00 Komedija; nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 10.30 Maša v amolu za petglasni mešani zbor. 11.05 Koncert ljudskega opernega orkestra. 13.15 Koncert vojaške godbe. 15.30 Koncert orkestra. 17.45 Gorska pola na Kavkazu. 19.00 Violoncello-koncert. 20.05 Cas in oder Nestrova. 20.40 »Grozna pojedina«, opereta. — Milan: 19.30 Zabavna glasba. 20.30 »Eva«, opereta. F. Lehar, nato plesna glasba. — Praga: 19.30 »Dve vdovi«, opera. 23.00 Plesna glasba. — Langenbreg: 20.10 Večerni zabavni koncert; nato plesna glasba. — Rim: 10.15 Koncert nabožne glasbe. 13.30 Koncert radio kvarteta. 18.15 Plesna glasba. 21.05 »Linole di Chamonix«, opera. — Berlin: 18.45 Schubert-Beethoven, koncert. 20.00 Wagnerjev večer. — M. Ostrava: 12.04 Koncert radio orkestra. 16.15 Ljudski koncert. 17.15 Mladinska ura. 19.30 Prenos iz Prage. — Leipzig: 12.45 Opoldanski koncert radio orkestra. 14.30 Koncert komorne glasbe. 18.00 »Crne senice« v Newyorku, slušna igra. 19.00 Pesmi. 20.00 »Robinsonada«, komična opera.

Jutri ob 3. uri tombola v Kranju

I. dobitok: nov BMW avto (Din 35.500.—)

II. dobitok: ves les za stan. hišo

(Din 17.200.—)

spalnica, kolesa itd.

Opozorjamo na točen začetek!

¹¹ Boljšaja Morskaja (Velika Morska) je najtegnutije petrogradska ulica, obrobijena po obeh straneh s krasnimi po-
ličnimi bogatašev.

MALI OGLASI

Vaša strošna vračila v 24 urah ali v roku dneva
24 ur. Najmanjši oglaševanje 2 dni. Oglaševanje
dveletno v vsaki vrsti. Za odgovor odgovorimo.
Na vprašanja brez imena ne odgovorimo.

Službe iščejo

Prodajalica
izdane v svoji trgovini, želi mesta, gre tudi
kot blaginjska. - Naslov
pove uprava "Slovenec"
pod št. 10.757.

Izredni delavci

želi namestiti v trgovini,
trgovsko ali tovarniško skladišče. 33
let star. Nastop lahice
tlačni. Ponudbe pod št. 33-
na upravo "Slovenec".

Želim vstopiti

v vsaki vrsti, skladišče, zmožen
sem vseh trgovskih
bran. Nastop 1. oktobra
1930. Ponudbe pod
"Slovenec" na upravo
"Slovenec".

Prodajalica

izdane v manufakturah,
galanteriji in sporeti. -
želi službo v mestu ali
na deželi. Ponudbe na
oglasni oddelci "Slovenec"
pod št. 33- na upravo, de-
ležna mod. št. 10.757.

Zasluzek

Iskan
za vse vrste v državi za-
stopnika za prodajo na-
ve patrinskih sil. Pro-
stojne in ostale in om-
gošče pristojne ministr-
stva. Zasluzek 3-4000
Din mesečno. Omeniti se
je potrebno ali pisarne
kulturovni in kulturni -
Bogdan, Ljubljana 3/4.

Službodobe

2 čevljar, pomočnika
sprejme tukaj Jns. Paj-
car, Kanih.

Mizararske vajence

sprejme I. Černe, št. Vid
na Ljubljani.

Mizarški pomočniki

se sprejmejo za stavbo
in pohištvene mizarstvo.
I. Černe, št. Vid na Ljublj.

Učenke

za mehanske umetne ve-
stine in predstavi spre-
me Matek & Miksi, Ljub-
ljana, Dalmatinova ul. 13.

Učenko

v trgovino z mešanim
blagom sprejme Mar-
tin Pleterski, Cerkije pri
Bretinah.

Čevljarskega vajenca

iskem. Hrana in stanova-
nje v hiši. - Valentin Po-
točnik, čevljar, mojster,
Škofja Loka 61.

Samostojen

mizarški mojster

Na novo ustanovljeno pod-
jetje išče samostojnega
mojstra, večaka v stavb-
nem in pohištvenem delu
proti 40% čistega dobič-
ka. Stroji in gonilna sila
na razpolago. - Ponudbe
na upravo "Slovenec"
pod: "Samostojen mizar-
ski mojster".

Čevljar, pomočnika

za fino in močno delo, in
enega dobro izvežbanega
prilagodilca za takojšnji
nastop išče Lebovnik Jo-
šip, čevljarstvo v Slovenj-
gradu.

Praktikantko

ki je malo piše na pi-
salni stroj, in kuharskega
učenca ali učenke spre-
memo. Ponudbe z naved-
bo starosti, šolske pred-
ložnice in poklica star-
ca na upravo "Slovenec"
v Celju pod št. 10.757.

Podjetje železninske in kovinske stroke išče za vodstvo eksportnega oddelka v železni stroki temeljito verziranega ter običajev eksportnega poslovanja popolnoma večjega

strokovnjaka

ki naj bi bil po možnosti jugoslovanski državljan, ter razen slovenskega jezika bil še zmožen nemškega, angleškega, francoskega, italijanskega in eventualno tudi španskega jezika. - Prosilci, ki odgovarjajo tem pogojem, se vabijo, naj pošljejo svoje ponudbe z navedbo referenc, čimprejnjega nastopa ter zahtevkov na plači pod št. "EKSPORTNI STROKOVNJAK" na Jugoslav. Rudolf Mosse d. d., Zagreb, Jelačićev trg 5.

Vnajem

Gostilno

dobro izdano, na deželi
ali v mestu, iskan v na-
tem. Sumo resnim ponu-
dkom da naslov uprava
"Slovenec" pod št. 10.740.

Trgovski lokal

za sporetiško in galant-
trgovino s stanovanjem,
na zelo prometni točki
Ljubljane, dno ugodno
tako v najem. - Naslov
pove uprava "Slovenec"
pod št. 10.777.

Posrestva

Hiše kupim

v Ljubljani. Ponudbe na
upravo lista pod št. 2000.

Vsakovrstne hiše

in vseh vrst zelo ugodno
prodaja in kupuje posre-
dovnik. Mali Lomik -
Tehnika pri Celju št. 14.
Za odgovor manjše.

Kupimo

Pojbi sim

(Bela omela), skuhan in
opran, kupim 30-400 kg
- Ponudbe na terdiko:
I. Knež, Ljubljana, Ptu-
ščanska ulica 10.

Jedilnice in suhe gobe

zadnje vrste, ponuditi po-
vsemu in z navedbo
najnižje cene terdiko Pe-
ter Šetina, Radde pri
Zidani mostu.

Kupim večje množice

fizola

(Jelencova), kupim in
namamim. - Po-
nudbe z navedbo cene
na področje "Slovenec"
v Celju pod: "Takoj
plačljivo".

KUPUJEM STALNO

samo večje komplekse

bančnih gozdov

od katerih bi se moral
biti splošno za izdelavo
panov. Istotako kupim
bukove prage za franco-
ske železnice za dobavo
oktobra do aprila 1930-
1931. - Ponudbe je po-
slati na ANTON PETRIČ,
Novo mesto.

Prodamo

Volna, bombaž.

negarice in pletenine v
veliki izbiri pri Karl Fre-
log, Ljubljana, Jadranska
ul. 4 in Stari trg 12.

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki
količini pri terdiko Ivan
Šilka, tovarna parket v
Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

Hrastove deske

debele po 40, 45, 50; ši-
rina od 18 do 28; dolžina
2,65 m, prodam po dogo-
vorjeni ceni takoj. Martin
Zupan, Čeče št. 10, pošta
Hrastnik.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din raz-
pošiljam po povzetju naj-
manj 5 kg. - Potem čisto
belo gosje kg po 130 Din
in čisti puh kg po 250 D.
L. Brozović, Zagreb, Ilica
82. Kemič čistilnica perja.

Kanački

dobri pevci, po 100 Din
napredaj v Ciglarjevi ul.
št. 10, Moste.

Motorno kolo

"Harley Davidson" s pri-
kolico, izvrstno ohranjeno,
ugodno prodaja Fr. Lovše,
Ljubljana, Tržaška c. 5.

Kotel za perilo

"Alfa", že rabljen, se po
nizki ceni prodaja. Naslov
pove uprava "Slovenec"
pod št. 10.728.

Tehnika

za trgovino - sistema
Schulz Universal - za
15 kg, ugodno napredaj.
Vprašati pri Gospodarski
večni na Dunajski cesti.

Lokomobila "Lanc"

45-55 HP, polnoprime-
nik "hetero", 75 cm, 5
cikljev, transmisija z
termeni in z jermenicami,
kompletna kuga za pre-
metiti. Ogleda se v ob-
ratu vsak dan. Preda se
tako zelo ugodno, event.
tudi posamezno. Ponudbe
poslati upravi "Slovenec"
pod št. 10.750.

Bosanske slive

prima, suhe, v zabojčih
po 5 kg 40 Din, po 10 kg
90 Din, suhe bruske, ju-
balka zabojček 10 Din
cenejo, naposila franko
vsakemu naročniku po
povzetju ali predplačilo
Eksport G. Drechsler -
Tuzla, Bosna.

Glasba

Klavir

lep, zelo dobro ohranjen,
se prodaja za 4800 Din. -
Naslov v upravi "Slovenec"
pod št. 10.775.

Obrt

Ivan Svetelj,

gostilničar - proji pri
"Dražica", Boharčeva 9,
namamim in pripravam
ceni, občinstva na novo
preurejeno kroglice.

Talarje

direkta, hemisele za ve-
ličino dubovčine ter
oblike za gospode izde-
ljane in se pripravijo Fran-
Himmelreich, krov, mo-
stani, Pred ščitje št. 9.

Za soboslikar, dela

se pripravijo Ambrož
Fran, Najnovski vtorci
na razpolago. Cene nizke.
Rimska cesta 11.

Na dobro hrano

zdravo, zadostno in ce-
meno sprejema abonente
gostilna v Rokodelskem
domu. - Postreže tudi z
dobro piščo, ki pa ni
obvezna.

Mali Peugeot

poltovorni, Ansaldo Limuzina, kakor tudi 1 Ariel
500 cm³, z električno razsvetljavo, s prikolico.
1 A. J. S. motor S. V. in 2 posamezni prikolici, ter
1 šestcilindrski avtomotor Steyer v popolnem stanu
- ugodno napredaj. Poizve se v garaži
Ivan Kopač, Ljubljana, Bleiweisova c. 52.

Zahvala

Ker nam je nemogoče vsakemu po-
sebej zahvaliti se za številne izraze od-
kritega sočutja in toliko lepega cvetja
in vencev ob priliki smrti naše ne-
pozabne sestre, gospe

Ane Filipič

vdove Kern, roj. Sima

se tem potom zahvaljujemo g. opatu
Petru Juraku za sočutno besedo na
grobu, pred duhovščini župnije sv. Da-
njela, cerkve sv. Jožefa in oo. kapu-
cinov, ravnatelja g. Bizjak za ganljiv
nagrobni govor, č. šolskim sestram in
njih šolski deci, zastopnikom uradov in
društve, ter vsem, ki so se udeležili
pogreba.

Celje, dne 16. septembra 1930.

JURIJ SIMA,

pivov. ravnatelj - in sorodniki.

TIVAR OBLEKE

za gospode od . . . Din 240'—790'
za dečke 11—16 let od Din 200'—420'
za otroke 3—10 let . . . Din 110'—160'
zimske kapuce od . . . Din 300'—750'
hlače Din 89'—150'

Ogled prost brez obveze nakupa!

Samoprodaje v vseh večjih krajih

V Ljubljani prodajalna

Ivan Kos, Sv. Petra cesta 24

Vode

in

solnca

cvetu,

bledičnim in

slabokrvnim

osebam

ENERGIN

železno kina vino

in njih življenje bo cvetelo kot življenje skrbno negovanega cveta. Hranilni

seki »ENERGIN« krepijo kri in dajejo telesu železno odpornost.

Otrokom dajajte 3 krat na dan po 1 malo

žličko pred jedjo. Odraslim dajajte 3 krat

na dan po 1 žličko pred jedjo — okusnega

»ENERGIN« se dobi v lekarnah, poliliterska steklenica Din 40'— Po pošti

razpošilja Laboratorij »ALGA«, Sušak: — 3 velike steklenice Din 128'—

6 velikih steklenic Din 248'— in 1 zastoj.

Opozorjamo na 'Mali oglasnik'

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Umrla je, previdna s tolažili svete vere, moja draga

mamica, gospa

Karolina Selak

krajevna poštarica v pokoju

dne 18. septembra 1930 ob 16. Dosegla je 83 let.

Pokopali jo bodo v soboto, dne 20. septembra ob 16.

Zažalnice se bodo darovale v ponedeljek, dne 22. sep-

tembra ob 7 zjutraj v minoritski cerkvi.

Ptuj (Eichho), dne 18. septembra 1930.

Ing. Rudolf Selak in ostali sorodniki.

Zahvala

V naši težki srčni boleti vsled nenadne izgube našega

ljubljenega soproga, očeta, brata in vsake, gospe

Franca Bučarja

restavraterja hotela Lloyd

smo prejeli izrednih dokazov iskrenega sočutja, kar nam lajša
našo neizmerno žalost. Posebno zahvalo smo dolžni častiti
duhovščini, gg. pevcem za ganljive žalostinke, vsem daro-
valcem vencev in šopkov ter vsem, ki so pokojnika v tako
lepem številu spremili k poslednjemu počitku.

Sveta maša zadunka se bo darovala v ponedeljek dne

22. septembra ob 6 zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, dne 20. septembra 1930.

Globoko žalujoči ostali.